

Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamas projektas
 Nr. 09.2.1-ESFA-V-726-03-0001
 „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

ORTODOKSŲ (STAČIATIKIŲ) TIKYBOS BENDROSIOS PROGRAMOS PROJEKTAS

Bendrosios programos projektą rengė
 doc. dr. Sergejus Neifachas

Turinys

1. Ortodoksų (stačiatikių) tikybos paskirtis	2
2. Tikslas ir uždaviniai	2
2.1. Ugdymo tikslas	2
2.2. Pradinio ugdymo uždaviniai	2
2.3. Pagrindinio ugdymo uždaviniai	2
2.3. Vidurinio ugdymo uždaviniai	2
3. Kompetencijų ugdymas dalyku.....	3
3.1. Pažinimo kompetencija	3
3.3. Kūrybiškumo kompetencija	3
3.4. Pilietiškumo kompetencija	3
3.5. Kultūrinė kompetencija.....	3
3.6. Komunikavimo kompetencija	3
3.7. Skaitmeninė kompetencija	3
4. Pasiekimų sritys	4
A. Šventojo rašto pažinimas.....	4
B. Tikėjimo turinio pažinimas	4
C. Bažnyčia ir liturgija.....	4
D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė	4
E. Žmogus ir pasaulis.....	4
5. Pasiekimų raida	5
6. Mokymo(si) turinys.....	8
6.1. Mokymo(si) turinys. 1-2 klasės	8
6.2. Mokymo(si) turinys. 3-4 klasės	9
6.3. Mokymo(si) turinys. 5 klasė	10
6.4. Mokymo(si) turinys. 6 klasė	11
6.5. Mokymo(si) turinys. 7 klasė	12
6.6. Mokymo(si) turinys. 8 klasė	14
6.7. Mokymo(si) turinys. 9 ir I gimnazijos klasė	15
6.8. Mokymo(si) turinys. 10 ir I gimnazijos klasė	16
6.9. Mokymo(si) turinys. III–IV gimnazijos klasės	17
7. Pasiekimų vertinimas	19
8. Pasiekimų lygių požymiai	21
8.1. Pasiekimų lygių požymiai. 1–2 klasės	21
8.2. Pasiekimų lygių požymiai. 3–4 klasės	23
8.3. Pasiekimų lygių požymiai. 5–6 klasės	24
8.4. Pasiekimų lygių požymiai. 7–8 klasės	25
8.5. Pasiekimų lygių požymiai. 9–10 ir I–II gimnazijos klasės	27
8.6. Pasiekimų lygių požymiai. III ir IV gimnazijos klasės	28

1. Ortodoksų (stačiatikių) tikybos paskirtis

Ortodoksų tikybos pamokose stengiamasi ugdyti krikščioniškąjį mokinių bendruomeniškumą, įtraukiant į ugdomąją veiklą visus, gerbiant kiekvieno pažiūras ir nuostatas. Pamokos supažindina su ortodoksų tikėjimu, atveria asmeninio ryšio su Kristumi svarbą, ugdo pasitikėjimą Dievu ir atvirumą žmonėms ir krikščionišką moralę. Temos formuluojamos krikščioniškoje antropologinėje plotmėje, įvardinant tuos asmens gyvenimo santykius, kurie yra pamatiniai, būtini žmonių bendravimui ir atpažįstami kaip labiausiai trokštami (pasitikėjimas, atsakomybė, globa, gailestingumas), aptariant jų stoką visuomenėje ir būdus jiems stiprinti (pagarba kiekvienam žmogui, atidumas kito poreikiams, asmeniško ryšio su Dievu ugdymas, rūpinimasis kūriniu). Teikiant mokytojui galimybę kūrybiškai atliepti į mokinių keliamas santykių problemas ir jas kartu svarstyti tikėjimo šviesoje, remiamasi „gyvenimo – tikėjimo – naujo gyvenimo“ metodologine rekomendacija.

2. Tikslas ir uždaviniai

2.1. Ugdymo tikslas

Padėti mokiniams pažinti krikščioniškąsias vertybes kaip asmeniškai priimamus gyvenimo siekinius ir paskatinti jomis grįsti savo santykis su žmonėmis, Dievu, savimi ir pasauliu. Mokiniai supažindinami su ortodoksų tikėjimo pagrindais, jiems atveriamas asmeniško ryšio su Dievu svarba kasdieniame gyvenime, pagarbos kiekvienam žmogui būtinybė, skatinamas ir gilinamas jų santykis su Kristumi ir Bažnyčios bendruomene. Itin iškeliamas (bio)etinių, egzistencinių, socialinių, kultūrinių klausimų svarstymas tikėjimo šviesoje, bendravimas su krikščionimis ir tarpreliginis dialogas. Pasitelkus Šventojo rašto išmintį ugdyti ortodoksų teologinio raštingumo (biblinio teksto skaitymo ir suvokimo, Bažnyčios istorijos, kultūros paveldo pažinimo) kompetenciją, suteikti jaunajai kartai galimybę įsisąmoninti konfesinės ir pasaulietinės moralės pagrindus.

2.2. Pradinio ugdymo uždaviniai

Siekdami ortodoksų tikybos ugdymo tikslo mokiniai:

- suvokia save kaip Dievo kūrinius, o pasaulį ir kitus žmones - kaip Dievo dovaną;
- mokosi suprasti ir pažinti Dievo apreiškimą Šventajame Rašte, Kristaus šeimą - Bažnyčią, jos gyvenimą ir šventimą;
- moka perimti krikščioniškąsias vertybes ir jomis grįsti santykį su Dievu, kitais, savimi, aplinka;
- ugdomosi mokinių sąžinę, gailestingumą, gebėjimą derinti laisvę ir atsakomybę.

2.3. Pagrindinio ugdymo uždaviniai

Siekdami ortodoksų tikybos ugdymo tikslo mokiniai:

- gilina krikščioniškąsias vertybines nuostatas ir taiko sprendžiant šiandienos problemas, atsiliepiant į kultūrinius ir moralinius iššūkius;
- ugdomosi mokinių socialumą, gebėjimą bendrauti ir bendradarbiauti, atvirumą gyvenimo kaitai, savo vertės pajautimą ir norą tobulėti;
- susipažįsta su Ortodoksų Bažnyčios tikėjimo doktrinomis, Bažnyčios kultūriniu ir istoriniu paveldu;
- ugdomosi krikščioniškąsias vertybes gerbiant įvairių pažiūrų žmones.

2.3. Vidurinio ugdymo uždaviniai

Siekdami ortodoksų tikybos ugdymo tikslo mokiniai:

- mokosi analizuoti ir išreikšti egzistencinę žmogaus patirtį, kelti klausimus ir ieškoti atsakymų gilinantis į gyvenimo prasmės paieškas, vertinti šiuos klausimus apmąstant filosofijos, religijos, mokslo, kultūros ir dabarties visuomenės patirtį, apibendrinant įžvalgas krikščionybės požiūriu;
- susipažįsta su monoteistinių religijų mokymu, nagrinėja šventraščius, religinės patirties simboliu, analizuoja kultūros ir religijos sąsajas bei skiria tiesos lygmenis moksle (tikslumas), etikoje (nuoširdumas), religijoje (egzistencinė tikrovė);
- moka suprasti ir išreikšti savo jausmus ir mintis, vertinti kito žmogaus pažiūras bei patirtį, veikti kartu siekiant bendro gėrio, nagrinėti ir vertinti šeimos, visuomenės, religijų pasaulėžiūras ir gerbti žmonių skirtingumus;

- ugdomi mokinių kritinį mąstymą, gebėjimą aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime atsiliepiant į aktualiausias mūsų dienų moralės bei socialinio gyvenimo problemas;
- suvokia krikščionių tikėjimą kaip žmogaus orumo šaltinį ir geba egzistenciškai apsispręsti priimant pašaukimą profesijai, pagrįsti savo krikščioniškąją poziciją, įsisąmoninti savo reakcijas, žodžius ir veiklą.

3. Kompetencijų ugdymas dalyku

3.1. Pažinimo kompetencija

Ortodoksų tikybos žinios grindžiamo teologine metodologine prieiga. Gamtos mokslų formuojamas pasaulėvaizdis yra papildomas filosofiniu-teologiniu pažinimu, dalykui būdingomis žiniomis ir iš to kylančiais gebėjimais, pamokose įsisavinama žmonijos kultūrinė patirtis. Mokiniai, kvestionuodami, vertindami ir pagrįsdami idėjas, mokosi kritinio mąstymo. Mokiniai skatinami reflektuoti savo mokymąsi, kelti naujus klausimus ir konstruoti filosofinį-teologinį pažinimą.

3.2. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija

Ortodoksų tikybos pamokose mokiniai skatinami pasitikėti savo jėgomis, prisiimti atsakomybę už savo veiksmus ir įsivertinti savo bei visuomenės poelgių pasekmes; ugdomas socialinis atsakingumas. Per savęs gilesnį pažinimą ugdoma savimonė, skatinama savitvarda ir atsakingas rūpinimasis sveikata. Ortodoksų tikybos pamokose mokiniai ugdomi bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius.

3.3. Kūrybiškumo kompetencija

Ortodoksų tikybos pamokose mokiniai tyrinėja krikščionišką kultūros paveldą, identifikuoja kūrybines galimybes. Generuoja idėjas ir problemų sprendimus etikos, moralės, liturgijos ir kt. pažinimo srityse. Kuria ar interpretuoja krikščionišką kultūrinį paveldą. Apmąsto savo ir kitų kūrybinius procesus ir rezultatus.

3.4. Pilietiškumo kompetencija

Ortodoksų (stačiatikių) tikybos pamokose nagrinėjant bendruomenės, etikos, moralės ir kitas pažinimo sritis yra stiprinamas pilietinis tapatumas, skatinama socialinė atsakomybė ir aktyvumas. Nagrinėjamos pagarbos žmogaus teisėms ir laisvėms problemos ir ugdomas pilietinis angažuotumas, atsakingumas už bendruomenę. Dalyvavimas tikėjimo bendruomenėje yra siejamas su socialiniu aktyvumu ir bendruomeniškumu.

3.5. Kultūrinė kompetencija

Ortodoksų (stačiatikių) tikybos pamokose ugdomas kultūrinis sąmoningumas, grindžiamas krikščioniška kultūros tradicija Lietuvoje ir pasaulyje. Ugdomas estetiškas pažinimas ir skonis krikščioniškame mene ir muzikoje, skatinamas aktyvumas kuriant meninę raišką. Mokiniai susipažindami su kitomis religijomis ugdomi toleranciją, tarpkultūrinį dialogą ir supratimą.

3.6. Komunikavimo kompetencija

Ortodoksų (stačiatikių) tikybos pamokose mokinys supranta įvairiomis formomis perteikiamą religinę ir etinę (moralinę) žinią, ją kritiškai vertina, interpretuoja ir pats perduoda tinkamai argumentuodamas bei paaiškindamas. Pamokose naudojamos kalbinė ir vizualinė raiškos priemonės. Pamokose mokiniams sudaromos sąlygos kurti, interpretuoti ir perduoti teologines-filosofines žinias, rasti informaciją įvairiuose informaciniuose šaltiniuose, ją patikrinti, skirti objektyvią informaciją nuo subjektyvios.

3.7. Skaitmeninė kompetencija

Ortodoksų (stačiatikių) tikybos pamokose mokiniai naudojami interneto galimybėmis, plečia ir gilina skaitmeninį išprusimą. Ugdomas bendravimas ir bendradarbiavimas virtualiose erdvėse, kuriamas su tikybos dalyku susijęs skaitmeninis turinys, elektroninės knygos, pateikčių pristatymai. Atsakingai, saugiai ir etiškai bendrauja ir bendradarbiauja virtualiose socialinėse grupėse, rašo asmeninius ir dalykinius elektroninius laiškus, dalijasi informacija. Naudodamiesi socialiniais

tinklais dalyvauja savo mokyklos, bendruomenės, regiono, Lietuvos kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime.

4. Pasiekimų sritys

A. Šventojo rašto pažinimas

Mokiniai skaitydami Bibliją ir nagrinėdami jos pasakojimą susipažįsta su Dievo apreiškimo šaltiniu žmonėms, ugdo biblijinį raštingumą, atskleidžia Biblijos istorinį, kultūrinį paveldą.

Šios pasiekimo srities pasiekimai:

A1. Biblijos pasakojimo klausymas ir pažinimas

A2. Šventojo rašto skaitymas ir suvokimas

B. Tikėjimo turinio pažinimas

Mokiniai susipažįsta su Ortodoksų Bažnyčios mokomu tikėjimo turiniu. Atskleidžia Dieviškojo Apreiškimo svarbiausias tiesas, susipažįsta su Kristumi. Atpažįsta asmens atsaką į Dievo kvietimą santykiui ir randa tikėjimo sąsajas su asmenine patirtimi bei bendruomenės gyvenimu.

Šios pasiekimų srities pasiekimai:

B1. Jėzaus atpirkimo misijos sampratos išplėtojimas

B2. Dievo slėpinių ir apreiškimų žmogui paaiškinimas

B3. Gyvenimo klausimų tikėjimo požiūriu pagrindimas

B4. Bendravimo ir santarvės raiškos aptarimas

C. Bažnyčia ir liturgija

Mokiniai susipažįsta su Bažnyčia, analizuoja tikėjimo prasmę ir jo šventimą asmens ir bendruomenės gyvenime.

Šios pasiekimų srities pasiekimai:

C1. Atsiliepiamas į Bažnyčios kvietimą

D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė

Mokiniai analizuodami žmogaus santykio su Dievu prasmę yra skatinami dvasinei ūgčiai visuomenės gyvenime.

Šios pasiekimų srities pasiekimai:

D1. Gyvenimo Kristuje būdų pasirinkimas

E. Žmogus ir pasaulis

Mokiniai Bažnyčios mokymo perspektyvoje analizuoja asmens ir bendruomenės moralės, etikos, socialinius klausimus, ugdo pagarbą asmeniui ir aplinkai, kritinį mąstymą priimančią sprendimus, plėtoja kultūrų dialogą.

Šios pasiekimų srities pasiekimai:

E1. Bažnyčios mokymo analizė

5. Pasiekimų raida

Pasiekimas	Pasiekimų raida					
	1–2 klasės	3–4 klasės	5–6 klasės	7–8 klasės	9–10 ir I–II gimnazijos klasės	III–IV gimnazijos klasės
A. Šventojo rašto pažinimas						
A1. Biblijos pasakojimo klausymas ir pažinimas	A1.3. Skiria Dievo kūrinius nuo žmogaus kūrinių, suvokia gyvybės augimą ir kaitą, Dievo globą kūriniui.	A1.3. <u>Apibūdina</u> Biblijos užrašymo būdus ir paaiškina panašumus ir skirtumus.	A1.3. <u>Atpažįsta</u> Biblijos teksto žanrą, pasakotoją, apibūdina kontekstą.	A1.3. Pasirinktuose Biblijos tekstuose <u>atpažįsta</u> esančią istorinę konteksto kalbą.	A1.3. <u>Ivardija</u> ir <u>paaiškina</u> pagrindinius Šventojo Rašto vaidmenis Bažnyčioje ir moksle.	A1.3. Nusako Dekalogo šiuolaikiškumą. Svarsto pranašų paskirtį ir Dievo veikimą šiandien.
A2. Šventojo rašto skaitymas ir suvokimas	A2.3. <u>Perskaito</u> ir <u>kūrybiškai pristato</u> biblinį tekstą. Pasakoja kelias Šventojo Rašto istorijas.	A2.3. <u>Paaiškina</u> , kaip nurodytas Evangelijos pasakojimas siejasi su gyvenimu.	A2.3. <u>Paaiškina</u> , kuo Biblijos kultūrinis paveldas yra svarbus. Biblijoje <u>randa</u> pamokančius pavyzdžius ir juos paaiškina.	A2.3. Biblinius pasakojimus <u>gretina</u> su Biblijos chronologine juosta. Bibliniuose tekstuose <u>atpažįsta</u> simbolinę kalbą.	A2.3. <u>Lygina</u> ir <u>vertina</u> palyginimų biblinės kultūros kontekstą ir prasmę šiandienos fone.	A2.3. Analizuoja Senojo Testamento pasakojimus apie moralines žmonių problemas ir išryškina sankirtų aktualumą. Šventojo Rašto ir Bažnyčios mokymą apie pašaukimus, talentus bei dovanas pritaiko savo asmeniui.
B. Tikėjimo turinio pažinimas						
B1. Jėzaus atpirkimo misijos sampratos išplėtojimas	B1.3. <u>Paaiškina</u> tikrąją Kalėdų šventės ir susitikimo su Jėzumi prasmę. <u>Paaiškina</u> velykinių simbolių reikšmę.	B1.3. <u>Išskiria</u> Jėzaus žmogiškumo ir dieviškumo bruožus.	B1.3. Remdamasis istoriniais šaltiniais ir Evangelija Jėzų <u>pristato</u> kaip istorinį Asmenį. Paaiškina sąvokas: Išganymas, Atpirkimas	B1.3. Atsakymus į Prisikėlimo ir Amžinojo gyvenimo klausimus <u>sieja</u> su asmeniniu gyvenimu.	B1.3. <u>Suranda</u> Biblijoje tekstus, liudijančius Jėzaus misiją.	B1.3. Supranta ir gerbia Bažnyčios skelbiamą tikėjimą. Laiko Jėzų asmeniniu pavyzdžiu.
B2. Dievo slėpinių ir apreiškimų	B2.3. <u>Apibūdina</u> , kas yra Dievas Kūrėjas.	B2.3. <u>Nurodo</u> , koks yra visatos tikslas. Padaro išvadas, kaip mokslas	B2.3. <u>Nurodo</u> , koks yra kūrybos proceso tikslas. Padaro išvadas, kaip	B2.3. <u>Komentuoja</u> kaip Šventosios Dvasios dovanos ir vaisiai keičia	B2.3. <u>Apibūdina</u> dieviškųjų Asmenų darbus ir misijas	B2.3. Kelia sau įprasminimo klausimus

žmogui paaiškinimas		ir tikėjimas papildo vienas kitą.	mokslas ir tikėjimas papildo vienas kitą.	žmogaus gyvenimą, pateikia pavyzdžių.	<u>Apibūdina</u> teisingus Dievo įvaizdžius remdamasis Biblija.	ieškodamas autentiško santykio su Dievu.
B3. Gyvenimo klausimų tikėjimo požiūriu pagrindimas	B3.3. <u>Įvardija</u> , kad tikėjimas ir protas leidžia giliau pažinti Dievo sukurtą pasaulį (ir angelus) ir patį Dievą.	B3.3. <u>Palygina</u> , kuo skiriasi tikėjimas ir pažinimas (žinojimas).	B3.3. <u>Nurodo</u> draugystės su Dievu būdus.	B3.3. <u>Pateikia</u> šventųjų ir tikėjimo herojų pavyzdžius.	B3.3. <u>Analizuoja</u> ir <u>komentuoja</u> krikščioniškojo gyvenimo tikslą Amžinybės perspektyvoje.	B3.3. Atpažįsta save kaip asmenį, bendraujantį su Dievu. Geba įvardyti ir apibūdinti Jėzų kaip Mesiją.
B4. Bendravimo ir santarvės raiškos aptarimas	B4.3. <u>Pagarbiai bendrauja</u> su visais klasės draugais. Apibūdina savo ir kitų žmonių teigiamas savybes.	B4.3. <u>Paaiškina</u> sąvoką „Dievo Apvaizda“, pateikia pavyzdžių, kaip jie gali rūpintis kitais kasdienybėje.	B4.3. <u>Klasifikuoja</u> monoteistines ir politeistines religijas ir paaiškina jų skirtumus ir panašumus.	B4.3. <u>Paaiškina</u> žodį konfesija. <u>Apibūdina</u> kelias krikščioniškas bažnyčias, jų istorinį atsiradimą.	B4.3. <u>Paaiškina</u> tarpreliginio dialogo raidos etapus ir pateikia bendruomenių kultūrinio dialogo pavyzdžių.	B4.3. Analizuoja krikščionybės santykį su nihilizmu, ateizmu, naujuoju religingumu. Aptaria Europos krikščionišką šaknis ir paveldą.
C. Bažnyčia ir liturgija						
C1. Atsiliepimas į Bažnyčios kvietimą	C1.3. <u>Įvardija</u> , kad ir Bažnyčia yra bendruomenė. Skiria sąvokas „Bažnyčia“ ir „bažnyčia“.	C1.3. <u>Įvardina</u> būdus, kaip gali aktyviau dalyvauti Liturgijoje (Eucharistijoje). Paaiškina svarbiausius Liturgijos momentus.	C1.3. <u>Apibūdina</u> svarbiausius liturginius laikotarpius ir šventes.	C1.3. <u>Paaiškina</u> tikėjimo šventimą, atpažįsta liturgijos gestus ir pamaldumo raišką. <u>Komentuoja</u> , kokiomis sąlygomis ir kas gali priimti sakramentus, kokios per juos gaunamos malonės.	C1.3. Paaiškina, kad krikščionis turi daug galimybių aktyviai įsitraukti į liturgiją ir ją praturtinti savo gabumais. Apibrėžia sakramentinio gyvenimo požymius ir gaunamas malones.	C1.3. Nusako Bažnyčios maldos ypatybes, paaiškina Šventųjų bendravimą.
D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė						
D1. Gyvenimo Kristuje būdų pasirinkimas	D1.3. <u>Papasakoja</u> vieno šventojo gyvenimą ir paaiškina, kodėl jis vadinamas Dievo draugu.	D1.3. <u>Paaiškina</u> , kuo krikščionys ortodoksai skiriasi nuo kitų religijų išpažinėjų.	D1.3. Remdamasis Dekologu <u>svarsto</u> asmeninius veiksmus.	D1.3. <u>Paaiškina</u> sakramentinio gyvenimo ir gailastingumo darbų reikšmingumą.	D1.3. Analizuoja stereotipų ir išankstinių nusistatymų kilmę ir neigiamą poveikį maldos gyvenimui. Analizuoja ir įsivertina Dievo dovanotus	D1.3. Geba suprasti nenykstančių vertybių reikšmę. Aptaria Ortodoksų Bažnyčios santykį su kitais krikščionimis.

					talentus planuodamas savo profesinę karjerą.	
E. Žmogus ir pasaulis						
E1. Bažnyčios mokymo analizė	E1.3. <u>Žino</u> , kad gyvybė yra šventa ir neliečiama Dievo dovana. <u>Atpažįsta ir įvardija</u> , kaip Dievas patikėjo žmogui rūpintis Jo sukurtu pasauliu.	.1.3. <u>Įvardija</u> , netinkamo elgesio gamtoje ir su gyvūnais, pasekmes žmogui. <u>Apibūdina</u> būdus, kaip elgdamiesi saugo gamtą, augalus ir gyvūnus.	E1.3. <u>Įvardija</u> tikrosios laimės šaltinius, fizinės ir dvasinės sveikatos reikšmę, dalyvaujant Dievo plane. <u>Analizuoja</u> gailestingumo pavyzdžius šventųjų gyvenimuose ir asmeninėje patirtyje.	E1.3. <u>Paaiškina</u> socialinio Bažnyčios mokymo principus. <u>Apibūdina</u> savanorystės bruožus. <u>Nusako</u> ir <u>analizuoja</u> tikėjimo ryšį su ekologiniu atsivertimu.	E1.3. Paaiškina veiksmo moralumo kriterijus, mažesnio blogio ir dvigubos pasekmės principus. Nusako ir pavyzdžiais paaiškina Bažnyčios socialinio mokymo esmę ir principus, susieja juos su Jėzaus mokymu ir pavyzdžiu.	E1.3. Nagrinėja šiuolaikinės visuomenės ir Bažnyčios santykius. Analizuoja jaunimo požiūrį į Bažnyčia; kas įtakoja pasaulėjautą ir pasaulėvaizdį ir kaip jie keičiasi. Apmąsto, kas žmoguje pastovu, o kas kinta apsisprendžiant būti kilniu žmogumi.

6. Mokymo(si) turinys

6.1. Mokymo(si) turinys. 1-2 klasės

6.1.1. Švento rašto mokymosi turinys

6.1.1.1. Dievas – pasaulio kūrėjas ir globėjas. Mokosi klausytis Dievo ir žmogaus dialogo Šventajame rašte, siekiama, kad mokinys suprastų, kad per Šventąjį Raštą esame Dievo kalbinami ir kviečiami atsiliiepti.

Susitikti su Tuo, kuris mane kviečia. Kaip ir kodėl atsirado pasaulis? Dievas yra mylintis Kūrėjas. Kokius jo kūrinius žinome, kodėl jais džiaugiamės? Kaip ir kuo dėkojame Dievui už mums dovanotą pasaulį? Šventųjų gyvenimo pavyzdžiai.

6.1.1.2. Šventasis Raštas – ypatinga knyga. Mokosi klausytis Dievo ir žmogaus dialogo Šventajame rašte, siekiama, kad mokinys suprastų, kad per Šventąjį Raštą esame Dievo kalbinami ir kviečiami atsiliiepti.

Kas yra Šventasis Raštas? Per Šventąjį Raštą pažįstu savo Dievą. Kodėl ir kaip Dievas kreipiasi į žmogų? Samuelio istorija. Kaip galime atsiliiepti į Dievo kvietimą? Įvairiais būdais mokosi pavaizduoti Šventojo Rašto pasakojimus.

INTEGRACIJA: Pasaulio pažinimas, etika, dailė.

6.1.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys

6.1.2.1. Susitikimas su Jėzumi. Kelia ir atsakinėja į klausimus apie Jėzaus gimimo ir Prisikėlimo istoriją.

Iš kur sužinau apie Jėzaus gyvenimą? (Apsireiškimas Marijai, Rytų išminčiai, Jėzaus vaikystė, stebuklai, pagalba žmonėms, malda, kančia, Prisikėlimas). Jėzus nori, kad būčiau Jo bičiulis – kaip galėčiau į tai atsiliiepti?

6.1.2.2. Dievo slėpiniai pasaulyje. Mokosi pasakoti apie Dievą kaip Tėvą ir Kūrėją.

Ar viską apie Dievą galėtume lengvai paaiškinti ir įsivaizduoti? Dievas yra Asmuo, kaip ir aš, tačiau yra slėpinys, kurio negaliu suvokti. Aš galiu su Juo bendrauti, Jį pasikviesti.

6.1.2.3. Esame skirtingi. Siekiama, kad mokinys suprastų gyvybės augimą ir kaitą, pripažintų savo unikalumą.

Nusako, kuo esame Dievo ypatingai apdovanoti. Kuo esu ypatingas, kuo skiriuosi nuo kitų? Kaip galiu išreikšti dėkingumą už tai, kad esu apdovanotas? Augti yra džiugu: kaip aš išreiškiu džiaugsmą ir dėkingumą Kūrėjui? Visi esame apdovanoti: turime kūną ir sielą, protą ir valią. Kuo esu ypatingas, kuo skiriuosi nuo kitų? Kaip galiu išreikšti dėkingumą už tai, kad esu apdovanotas?

6.1.2.4. Būti su kitais ir tarp kitų. Mokosi pažinti ir gerbti šalia esančius žmones bei jų skirtumus. Siekiama, kad mokiniai suprastų pagrindinių krikščioniškų švenčių prasmę.

Mokosi bendrauti su kitais ir su Jėzumi. Džiugu susitikti su Jėzumi: Jis mus daro geresnius, malonesnius, draugiškesnius. Kas lengviau – klausytis ar pačiam kalbėti? Kažkas mūsų viduje padeda nuspręsti – kas tai galėtų būti? Sąžinė – Dievo balsas ir brangi Jo dovana. Kodėl žmonės tariasi dėl įvairių dalykų, susitaria žodžiu, rašo sutartis, kuria taisykles bei įsakymus? Kas padeda, o kas trukdo laikytis susitarimų? Mozės istorija. Nepaisydami Dievo įsakymų negalime gyventi – kodėl?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė.

6.1.3. Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys

6.1.3.1. Bažnyčios kalendorius. Mokosi skirti sąvokas „Bažnyčia“ (bendruomenė) ir „bažnyčia“ (pastatas). Padedamas suaugusiųjų tinkamai elgiasi bažnyčioje, skiria, kas yra malda ir savais žodžiais kreipiasi į Dievą dekodamas. Mokosi pasidalinti religine patirtimi, kaip tapo krikščioniu, pasakoja apie krikšto vardo globėjus.

Kas yra bažnyčia, o kas Bažnyčia? Kaip aš pasisveikinu su Dievu? Kokias žinau didžiausias Bažnyčios šventes? Ką švenčiame per Kalėdas? Šv. Velykos – pati didžiausia šventė. Kodėl? Sekmadienis – ypatingoji diena. Kodėl? Esu kviečiamas švęsti ir aš, nejaugi atsisakyti?

INTEGRACIJA: Etika, dailė, muzika.

6.1.4. Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys

6.1.4.1. Bažnyčia ir visuomenė. Mokosi sutarti iškilus nesusipratimams, atsiprašyti, padėti kitiems. Mokosi puoselėti draugystę su žmonėmis ir bendrauja su Dievu maldoje.

Kokį bendravimą vadiname gražiu ir kodėl? Gera, kai esu mandagus ir broliškas. Koks yra tikras draugas? Kaip susirasti draugų? Draugystė krikščionių bendruomenėje, Bažnyčioje. Draugystės pavyzdžiai iš Šventųjų gyvenimo istorijų. Kas žmones suartina? Mano šeima ir kitos šeimos. Kas sieja žmones šeimoje? Šventinės tradicijos.

INTEGRACIJA: Etika, dailė.

6.1.5. Žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys

6.1.5.1. Žmogus pasaulyje, pasaulis žmogui. Mokosi apibūdinti kūriniją kaip Dievo dovaną, kodėl svarbu ją saugoti. Mokosi įžvelgti, kas kenkia kūno ir sielos sveikatai.

Kas yra gyvybės Davėjas ir Palaikytojas? Visa, kas gyva, auga ir kinta. O kaip keičiuosi aš? Kodėl ir kaip saugome savo ir kitų gyvybę? Sveikata yra trapi dovana.

INTEGRACIJA: Pasaulio pažinimas, etika, dailė.

6.2. Mokymo(si) turinys. 3-4 klasės

6.2.1. Švento rašto mokymosi turinys

6.2.1.1. Naujasis Testamentas – Šventojo Rašto dalis. Įvairiais būdais mokosi atpažinti Šventojo rašto žodinę / dvasinę prasmę ir suvokti skaitomo teksto turinį, įvykių eigą, moka naudotis Šventuoju raštu. Mokosi apmąstyti savo santykį su Dievu, klausinėti apie tai, kas išgirsta, matyta, pajaušta.

Naujasis Testamentas – Geroji Naujiena mums. Evangelija ir evangelistai – ką šie žodžiai reiškia? Kokia yra Geroji Naujiena? Naujajame Testamente ieškau gerų žinių apie Dievo karalystę ir kaip galiu prisidėti ją kuriant. Žodžio liturgija Bažnyčios šventime: kaip ji mums padeda suprasti švenčių prasmę?

6.2.1.2. Šventas Raštas – ypatinga knyga. Mokosi skaityti, reflektuoti ir interpretuoti nurodytą biblinį tekstą. Mokosi įvairiais būdais atpažinti pasaulio sukūrimo biblinį vaizdą, pagrindžia bibliniu tekstu.

Kas parašė Šventąjį Raštą? Kodėl Šventąjį Raštą vadiname Knygų knyga? Moka pažinti Šventąjį Raštą, jį skaityti, jo klausytis ir suvokti, ką Dievas man kalba.

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, pasaulio pažinimas, etika, dailė.

6.2.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys

6.2.2.1. Šventieji – Dievo draugai. Mokosi pasakoti apie Jėzaus šeimą, Mergelę Mariją, išvardinti ir analizuoti Šventųjų gyvenimo įvykius.

Dievas mus nuolat kalbina ir kviečia. Kodėl? Abraomo istorija. Izaoko ir Jokūbo istorijos. Dievas dažniausiai veikia per žmones. Kaip mes tai patiriame? Šventieji moko mylėti: meilės pavyzdžiai Šventųjų gyvenimuose; Mergelė Marija. Šventieji mus lydi: Šventųjų bendravimas.

6.2.2.2. Velykų paslaptis žmogui. Mokosi svarstyti, kokiam gyvenimui žmonės kviečia Jėzus. Kelia ir atsakynėja į klausimus apie pasaulio biblinį ir mokslinį aiškinimą.

Viešpats mus lydi: žmogus ieško džiaugsmo. Geroji Jėzaus Naujiena (Amžinasis gyvenimas). Norime būti laimingi (krikščionio gyvenimas). Laikinieji ir amžinieji dalykai. Esu kviečiamas rinktis tai, kas mažina, ir nenusiminti dėl to, kas laikina. Kuo galiu prisidėti, kad ateitų Dievo karalystė?

6.2.2.3. Žinojimas ir tikėjimas. Mokosi suprasti tikėjimo reikalingumą žmogaus gyvenimui bei vertinti savo ir kitų skirtingumą, įvardinti vertybes, kurios svarbios visiems žmonėms.

Kuo esu ypatingas ir vertingas? Ar esu vertingesnis už kitus ir kodėl? Dievo man dovanotosios būdo savybės – kaip tu naudojuosi? Kaip tikėjimas patirtina mano gyvenimą?

6.2.2.4. Kaip gyvena Dievo vaikai. Mokosi suprasti tikėjimo reikalingumą žmogaus gyvenimui bei vertinti savo ir kitų skirtingumą, įvardinti vertybes, kurios svarbios visiems žmonėms.

Dievas – visų Tėvas, Jis pažįsta ir myli kiekvieną. Koks yra mano bendravimas su kitais žmonėmis? Mano bendraamžiai ir aš? Kaip aš priimu tai, ką sako kiti? Aukso taisyklė – kodėl ji „auksinė“? Gal verta ją išbandyti – čia ir dabar?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, pasaulio pažinimas, etika

6.2.3. Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys

6.2.3.1. Liturginiai simboliai. Mokosi apibūdinti bažnyčios liturginių metų laikotarpius, religines šventes. Supranta sakramento sąvoką, įvardija sakramentus ir jų reikšmę.

Kas yra simbolis? Kokie yra religiniai ženklai ir simboliai? Kuo krikščionims svarbūs šviesos, duonos, kryžiaus ženklai? Liturginio kalendoriaus spalvos, simboliai – ką jie atskleidžia?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, pasaulio pažinimas, etika.

6.2.4. Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys

6.2.4.1. Pažintis su kitomis religijomis. Mokosi vertinti poelgius atsižvelgdamas į Aukso taisyklę ir Dekalogą. Iškilus nesusitarimui, mokosi ieškoti savo kaltės ir ją pripažinti. Bando modeliuoti ir taikyti gyvenime įvairius susitaikymo būdus.

Dauguma žmonių tiki į Dievą, tačiau ne visi vienodai. Kodėl? Ką žinau apie kitas religijas? Kuo nuo kitų religijų skiriasi ortodoksų tikėjimas? Kuo tiki visi krikščionys? Kuo jiems svarbus Jėzus Kristus? Jėzus ir aš: ką Kristus reiškia man?

INTEGRACIJA: Etika, dailė, muzika.

6.2.5. Žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys

6.2.5.1. Krikščionio gyvenimas pasaulyje. Mokosi džiaugtis gamtos grožiu, suvokti gamtos augimą, Dievo globą kūriniui. Nusako krikščionišką požiūrį į save, aplinką, gamtą, įvardija žmogaus poveikį gamtai. Mokosi išvelgti, kaip poelgiai veikia veikia savijautą.

Kas gali pakenkti mano kūnui ir sielai? Kūrėjas nori, kad būtume sveiki ir laimingi. Kodėl ir kaip saugome bei stipriname kūno sveikatą? Kaip galiu puoselėti ir stiprinti sielos sveikatą?

6.3. Mokymo(si) turinys. 5 klasė

6.3.1. Švento rašto mokymosi turinys

6.3.1.1. Šventasis Raštas – gyvenimo knyga kiekvienam. Mokosi paaiškinti Biblijos atsiradimo istoriją: nuo žodinio pasakojimo iki rašytinio teksto.

Šventojo Rašto kilmė, autorystė, keli jo žanrai. Mano mėgstama Biblijos ištrauka. Kodėl sakoma, kad Šventasis Raštas yra visų laikų žmonių Knyga?

6.3.1.2. Dievas kreipiasi į kiekvieną. Mokosi perskaitytą biblinio teksto pasakojimą lyginti su gyvenimu; reflektuoti ir išreikšti biblijos istorijų siužetus; analizuoti biblinį tekstą kaip kultūrinį paveldą. Kodėl turėčiau skaityti Šventąjį Raštą? Kas man gali padėti šią Knygą suprasti? Kodėl ir kaip Dievas kalbina žmogų? Kodėl Abraomo, Mozės, Dovydo istorijos svarbios šiandien? Kodėl Dievas išrinko vieną tautą?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, pasaulio pažinimas, etika, dailė, istorija.

6.3.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys

6.3.2.1. Santykis tarp Dievo ir žmogaus. Mokosi įvardinti Jėzaus dieviškumo ir žmogiškumo savybes; pasakoti Jėzaus gyvenimo istoriją ir suprasti jo misiją.

Ką istorijos mokslas žino apie Jėzų? Ką apie Jėzų evangelistai papasakoja daugiau už istorikus? Kaip Jėzus save pristato Evangelijoje? Kaip susiję tikėjimas ir pasitikėjimas? Kokie tikėjimo klausimai man aktualūs, neaiškūs?

6.3.2.2. Dievas leidžia pažinti laimę. Mokosi paaiškinti Dievo apreiškimą ir veikimą per Švenčiausiąją Trejybę.

Kas yra laimė? Įvairios laimės sampratos. Kokius kelius į laimę gali pasiūlyti krikščionių tikėjimas ir Šventasis Raštas (palaiminimai, teisingumas, taika, ramybė, išlaisvinimas)?

6.3.2.3. Gyvybės slėpiniai. Mokosi įvardinti, kodėl žmonės tiki į Dievą, nurodyti ir kritiškai vertinti netikėjimo priežastis; paaiškinti tikėjimą, kaip santykį tarp Dievo ir žmogaus.

Gyvybės dovana, jos trapumas. Kam už ją turėčiau dėkoti? Dėkingumas ir atsakomybė – dovanas dera saugoti ir branginti. Kodėl tikėjimas, Bažnyčia, Dievas neišsprendžia ligos, mirties keliamų problemų?

6.3.2.4. Draugystės spalvos Šventajame Rašte ir mano gyvenime. Mokosi apibūdinti didžiąsias pasaulio religijas, jas klasifikuoja, atpažinti kitų religijų simbolius ir juos paaiškina.

Kai nuomonės nesutampa, neretai susipykstame. Kas yra diskusija? Kaip ginčiuose gali rasti tiesą? Draugystė, atvirumas, pasiaukojimas Šventajame Rašte: esu sukurtas draugystei su Dievu ir žmonėmis. Kam aš galiu patikėti ir kam patikiu savo mintis, jausmus, patirtis? Būti kartu – tai įsipareigojimas kitam. Draugystės principai. Draugystė ir religinis tikėjimas. Ką žinau apie slavų ir lietuvių kilmę, senovės tikėjimą, mūsų tautos tradicijas? Ką reiškia žodžiai „krikščionis“, „katalikas“, „ortodoksas“? Kokiai religinei bendruomenei priklausau?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, pasaulio pažinimas, etika, dailė, istorija.

6.3.3. Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys

6.3.3.1. Su Kristumi kasdienybėje ir per šventes. Mokosi atpažinti pagrindinius liturginius simbolius ir veiksmus bažnyčioje; pristatyti Bažnyčios, kaip tarnaujančios bendruomenės prasmę. Žino sakramentų prasmes ir jų šventimą.

Kuo skiriasi šiokiadieniai ir šventės? Šventumo ir šventimo sampratos. Apaštalų darbai apie pirmųjų krikščionių šventimą. Sekmadienio kilmė ir prasmė. Kokie yra mano, mūsų sekmadieniai? Kodėl ir kaip Bažnyčios apeigose skaitomas Šventasis Raštas?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė, istorija.

6.3.4. Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys

6.3.4.1. Einu kartu su Dievu. Mokosi atpažinti dvasinio gyvenimo trukdžius; žino gerus darbus kūnui ir sielai, juos apibrėžia. Paaikškina, koks turėtų būti krikščionio gyvenimas.

Kodėl Dievui svarbūs mano santykiai su kitais? Ką reiškia bendrauti atsakingai? Ką reiškia Šventojo Rašto žodžiai „artimas“, „artimo meilė“. Gerojo samariečio pavyzdys. Kas padeda gerbti save ir kitus?

6.3.5. Žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys

6.3.5.1. Rizikingas elgesys. Mokosi suprasti krikščionišką atsakomybę už kūriniją, prisideda prie darnios ekologinės aplinkos kūrimo. Dalyvauja socialinėje tarnystėje, pilietinėje veikloje.

Ar visi turime sąžinę? Kaip ją atpažinti ir ką ji pataria? Nuodėmė – klaida ar kas nors daugiau? Kaip galėčiau kontroliuoti savo žodžius, veiksmus, elgesį ir numatyti jų pasekmes? Susitaikymo su savi, kitais ir Dievu svarba.

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė.

6.4. Mokymo(si) turinys. 6 klasė

6.4.1. Švento rašto mokymosi turinys

6.4.1.1. Biblija knygų Knyga. Mokosi paaikškinti Biblijos atsiradimo istoriją: nuo žodinio pasakojimo iki rašytinio teksto. Susipažįsta su ST ir NT struktūra, kanonu, žanrais.

Kaip žmonės atsiliepė Dievui Senajame Testamente? Kaip žmogus atsiliepią Dievui Šiandien? Kas yra Evangelija?

6.4.1.2. Jėzus pristato save. Mokosi perskaitytą biblinio teksto pasakojimą lyginti su gyvenimu; reflektuoti ir išreikšti biblijos istorijų siužetus; analizuoti biblinį tekstą kaip kultūrinį paveldą.

Kaip ir su kuo Jėzus bendravo? Apaštalų pašaukimas. Ar Jėzus mane kvieštų apaštalauti? Kodėl? Jėzaus santykių su žmonėmis ypatumai evangeliniuose pasakojimuose.

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika.

6.4.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys

6.4.2.1. Šventosios Trejybės slėpinys. Mokosi įvardinti Jėzaus dieviškumo ir žmogiškumo savybes, pasakoti Jėzaus gyvenimo istoriją ir suprasti jo misiją.

Kaip Jėzus gali būti ir Dievas, ir žmogus tuo pačiu metu? Kokia Jėzaus misija žemėje? Ar įmanoma žmogaus protu atskleisti, kas Dievas yra Trejybė?

6.4.2.2. Dievo meilės žodžiai. Mokosi paaikškinti Dievo apreiškimą ir veikimą per Švenčiausiąją Trejybę.

Žmogiškumas: pareiga ir teisė mylėti: kiekvienas trokšta meilės; šeima – meilės namai. Esu ne vienas – esu nevienišas gyvenime ir tikėjime. Einu kartu su Dievu: Jėzus pasilieka tarp mūsų sakramentuose; mano unikalumas išlieka: tikiu Amžinąjį gyvenimą.

6.4.2.3. Krikščionio ekologinė etika. Mokosi įvardinti, kodėl žmonės tiki į Dievą, nurodyti ir kritiškai vertinti netikėjimo priežastis; paaiškinti tikėjimą, kaip santykį tarp Dievo ir žmogaus.

Dievas sukūrė nuostabią gamtą ir patikėjo ją mums globoti. Iš kur kyla ekologinės grėsmės? Kaip jas įveikti? Ar tikrai negaliu nieko pakeisti? Ką galiu daryti, kad neterščiau aplinkos ir saugočiau tai, kas sukurta? Mūsų atsakomybė už aplinką ir gamtą.

6.4.2.4. Pasaulyje esu ne vienas. Mokosi apibūdinti didžiąsias pasaulio religijas, jas klasifikuoja, atpažinti kitų religijų simbolius ir juos paaiškina.

Kaip išmokti mandagiai diskutuoti? Susitarimai ir žodžio laikymosi svarba. Kam skirti Dievo, Bažnyčios įsakymai? Ar jie aktualūs mūsų laikais? Suaugusieji ir aš: kuo esame panašūs, kuo skiriamės? Kodėl kartais nesutariame su vyresniaisiais? Kaip skirtingos kartos gali praturtinti vienos kitas? Vaiko teisės – tai ir pareigos. Suaugusiųjų teisės ir atsakomybė. Ką reiškia artimo meilė? Galiu melstis už kitus. Kodėl žmonės skirtingai garbina Dievą? Kokios yra didžiausios pasaulio religijos, kokie jų simboliai, šventovės, šventės, šventraščiai, šventikai? Rytų religijos ir Krikščionybė. Kas vienija įvairių religijų žmones?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, biologija, etika, dailė, istorija.

6.4.3. Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys

6.4.3.1. Bažnyčios bendruomenėje. Mokosi atpažinti pagrindinius liturginius simbolius ir veiksmus bažnyčioje; pristatyti Bažnyčios, kaip tarnaujančios bendruomenės prasmę. Žino sakramentų prasmes ir jų šventimą.

Kokias krikščioniškas vertybes galėčiau išvardyti? Ko mane moko Lietuvos Ortodoksų Bažnyčia? Ar įmanoma tai įgyvendinti? Koks būtų pasaulis, jei visi paisytų Dekalogo? Kodėl vertėtų to siekti? Bažnyčia turi gyvų pavyzdžių, kad įmanoma tai padaryti.

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė, istorija, muzika, technologijos.

6.4.4. Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys

6.4.4.1. Žmogaus socialinė gerovė. Mokosi atpažinti dvasinio gyvenimo trukdžius; žino gerus darbus kūnui ir sielai, juos apibrėžia. Paaiškina, koks turėtų būti krikščionio gyvenimas.

Mano būdas: kokias kitų ir savo paties charakterio savybes vertinu? Kaip jas ugdyti? Kuo man gali padėti Dievas? Kodėl prasminga kurti gėrį? Esu laisvas kaip ir mano Kūrėjas ir kokiais būdais galiu tobulinti save ir pasaulį.

6.4.5. Žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys

6.4.5.1. Žmogiškumas: pareiga ir teisė mylėti.

Mokosi suprasti krikščionišką atsakomybę už kūriniją, prisideda prie darnios ekologinės aplinkos kūrimo. Dalyvauja socialinėje tarnystėje, pilietinėje veikloje.

Ar visiems privalome daryti gera ir kodėl? Mano indėlis rūpinantis bendra nuosavybe, aplinka ir žmonėmis. Sąžiningumas, gailestingumas, teisingumas mano aplinkoje. Kodėl ir kaip Bažnyčia rūpinasi žmonėmis? Kuo ir kaip galiu prisidėti?

6.5. Mokymo(si) turinys. 7 klasė

6.5.1. Švento rašto mokymosi turinys

6.5.1.1. Biblijos raiška žmogaus gyvenime. Mokosi įvardinti Biblijos žodinę bei dvasinę prasmes ir paaiškinti istorinį kontekstą. Mokosi lyginti Biblijos pasakojimus ir paaiškinti jų sąsajas su gyvenimu.

Šventasis Raštas apie žmogaus paskirtį. Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą. Ką reiškia, kad esu asmuo ir turiu ypatingą paskirtį Dievo plane? Mūsų atsakomybė už kitą ir už mums dovanotą pasaulį. Kokios sąsajos tarp Biblijos ir pasaulio istorijos? Kokį palikimą esame gavę?

6.5.1.2. Šventosios Dvasios slėpiniai. Skaitydamas biblinius tekstus mokosi juos sieti su istoriniu teksto kontekstu. Mokosi analizuoti biblinius tekstus ir atpažinti jų aktualumą, sieti juos su asmenine patirtimi.

Šventasis Raštas padeda pažinti Šventąją Dvasią. Kas yra Šventoji Dvasia? Kokių Jos simbolių esama Šventajame Rašte? Koks Jos vaidmuo žmogui, Bažnyčios bendruomenei, pasauliui, man? Kokios yra dvasinės dovanos, kaip jos reiškiasi? Šventosios dvasios liudijimai šiuolaikinėje visuomenėje.

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė, istorija.

6.5.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys

6.5.2.1. Tikėjimas mano gyvenime. Mokosi atpažinti Jėzaus gimimo, mirties ir Priskėlimo slėpinio požymius. Mokosi išvelgti ir suprasti savo gyvenimo ir Išganymo istorijos sąsajas.

Kodėl visi kuo nors tiki? Kuo šiandien tiki dauguma žmonių? Kuo tikiu aš? Kokie yra mūsų tikėjimo sunkumai? Ką mums duoda tikėjimas? Kokie kelrodžiai yra melagingi? Mano tikėjimo kelionė: galiu pasikliauti Dievo vedimu.

6.5.2.2. Pagarba sau ir kitam. Mokosi išplėtoti Švenčiausios Trejybės sampratą per Šventosios Dvasios pažinimą ir jos dovanų pritaikymą gyvenime. Apibūdina Jėzų kaip Mokytoją. Bando sekti Jėzaus ir krikščionybės idealais, analizuoti Jėzaus ir Jo aplinkos konfliktus NT.

Ką apie žmogų sako jo kūnas? Vyras ir moteris – Dievo dovana vienas kitam. Dievo meilės atspindys šeimos bendrystėje.

6.5.2.3. Tapti tu, kuo esi pašauktas būti. Mokosi aptarti socialinių vaidmenų teises ir pareigas visuomenėje ir Bažnyčioje; apibūdinti savo socialinius vaidmenis; svarstyti asmens savarankiškumą ir galimybes rinktis, įvardinti savo stiprybes, pateikti pavyzdžių, kaip galėtų jomis naudotis, pasitarnauti žmonėms.

Tikėjimas turėtų padėti man suvokti savo vertę ir gyvenimo prasmę. Ar taip yra ir kodėl? Kuo aš pasitikiu? Ko šiais laikais galima pasimokyti iš švč. Mergelės Marijos? Kas stiprina ar žeidžia mano tikėjimą?

6.5.2.4. Tikėjimas padeda sutarti. Mokosi atpažinti ir apibūdinti savo krikščioniškąjį tapatumą. Mokosi lyginti krikščioniškų konfesijų tikėjimo raišką su ortodoksų tikėjimu.

Ar kiekviena grupė yra bendruomenė? Kokie santykiai būdingi tikrai bendruomenei? Kaip aš pats pritaikau evangelinę artimo sampratą bendraudamas? Kaip galiu save realizuoti bendruomenėje, draugystėje, neprarasdamas savasties?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė, istorija.

6.5.3. Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys

6.5.3.1. Bažnyčios liturginio gyvenimo prasmės. Mokosi aptarti tikėjimo raiškos būdus, formas, simbolius: maldą, liturgiją, sakramentus, spalvas, simbolius, meninę raišką.

Kodėl reikia bendruomenės ir kaip ją suburti? Kokia bažnytinės bendruomenės paskirtis? Kuo turininga mūsų Bažnyčia? Kas yra Tradicija? Kodėl ji tokia svarbi ortodoksų tikėjime? Tradicija – vienas iš mūsų tikėjimo šaltinių. Kaip Bažnyčioje tradicija tęsiama ir kaip keičiasi įvairios tradicijos?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė, istorija, muzika.

6.5.4. Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys

6.5.4.1. Žmogus tarp žmonių. Mokosi analizuoti tikėjimo kelionės ir dvasinio augimo būdus; palyginti tikinčio ir netikinčio žmogaus prioritetus; suvokti tikėjimo ir tautos tradicijų sąsajas.

Kokį matau save ir kokį mane moto kiti? Kokie mano socialiniai vaidmenys? Kokios mano svajonės, kokios jų įgyvendinimo galimybės. Kokia asmenybe norėčiau tapti ir kaip to siekiu?

6.5.5. Žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys

6.5.5.1. Virtualus ir realus žmonių bendravimas. Mokosi susipažinti su pagrindiniais socialinio Bažnyčios mokymo principais ir gali juo pagrįsti. Spręsdamas socialines problemas taiko socialinio Bažnyčios mokymo elementus.

Kokie virtualūs bendravimo būdai man reikalingi? Tokio bendravimo galimybės ir pavojai. Kada mūsų bendravimas tikrai autentiškas, o kada fiktyvus? Koks žiniasklaidos poveikis žmogui ir man pačiam? Kaip naujos technologijos gali padėti augti mūsų dvasiai?

6.6. Mokymo(si) turinys. 8 klasė

6.6.1. Švento rašto mokymosi turinys

6.6.1.1. Dievo ir žmogaus sandora Biblijoje. Mokosi įvardinti Biblijos žodinę bei dvasinę prasmes ir paaiškinti istorinį kontekstą. Mokosi lyginti Biblijos pasakojimus ir paaiškinti jų sąsajas su gyvenimu. Ką reiškia sandora? Kodėl Dievas sudarė sandorą su žmogumi? Sudaręs sandorą, esu laisvas rinktis gėrį ar blogį ir atsakau už visas pasekmes. Kaip Senajame Testamente parodoma nuodėmės kilmė? Ko iš manęs tikisi Dievas ir žmogus? Dievo paveikslas ir panašumas manyje – kaip tai mane įpareigoja?

6.6.1.2. Jėzus kaip Mokytojas. Skaitydamas bibliinius tekstus mokosi juos sieti su istoriniu teksto kontekstu. Mokosi analizuoti bibliinius tekstus ir atpažinti jų aktualumą, sieti juos su asmenine patirtimi. Kaip sprendžiami nesusitarimai? Kaip Jėzus sprendė nesusitarimus, kaip ir su kuo bendravo? Koks mano požiūris į Jėzų, koks mano santykis su Juo?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė, istorija.

6.6.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys

6.6.2.1. Tikėjimo kelionės kryptys ir ženklai.

Mokosi atpažinti Jėzaus gimimo, mirties ir Prisikėlimo slėpinių požymių. Mokosi išvelgti ir suprasti savo gyvenimo ir Išganymo istorijos sąsajas.

Jei Dievas mus myli ir veda, kodėl egzistuoja blogis, kančia? Kančios neišvengiamumas. Krikščionybės požiūris: kančią galima įprasminti, o mirtis nėra pabaiga. Kaip galime paguosti nelaimėje, padėti kenčiantiems?

6.6.2.2. Širdies pokyčiai.

Mokosi išplėtoti Šventiausios Trejybės sampratą per Šventosios Dvasios pažinimą ir jos dovanų pritaikymą gyvenime. Apibūdina Jėzų kaip Mokytoją. Bando sekti Jėzaus ir krikščionybės idealais, analizuoti Jėzaus ir Jo aplinkos konfliktus NT.

Kuo skiriasi sąvokos įsimylėti ir mylėti? Kokia jausmų, proto, valios įtaka meilei? Kaip meilę apibūdina šv. Paulius Himne meilei?

6.6.2.3. Žmogaus gyvenimo iššūkiai.

Mokosi aptarti socialinių vaidmenų teises ir pareigas visuomenėje ir Bažnyčioje; apibūdinti savo socialinius vaidmenis; svarstyti asmens savarankiškumą ir galimybes rinktis, įvardinti savo stiprybes, pateikti pavyzdžių, kaip galėtų jomis naudotis, pasitarnauti žmonėms.

Kas man augant išliko pastovu ir nekintama? Kokie yra dabartinio laikotarpio iššūkiai? Kas gali pakenkti fizinei ir dvasinei mūsų sveikatai? Kodėl turėčiau dėkoti Dievui ir artimiesiems už šį amžiaus tarpsnį?

6.6.2.4. Bendravimas ir santarvės raiška. Mokosi atpažinti ir apibūdinti savo krikščioniškąjį tapatumą. Mokosi lyginti krikščioniškų konfesijų tikėjimo raišką su ortodoksų tikėjimu.

Kodėl mums reikia kitų žmonių? Kokiais principais remiantis galima kurti stiprią bendruomenę ir kaip galima ją išlaikyti? Kaip bendraujant derinti atvirumą, atsargumą, ištikimybę, kritiškumą. Kaip suprasti evangelinę artimo meilę – ar asmens orumas dera su nuolankumu? Nuo ko priklauso kiekvieno žmogaus orumas ir vertė?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė, istorija.

6.6.3. Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys

6.6.3.1. Sakramentų prasmė krikščionio gyvenime. Mokosi aptarti tikėjimo raiškos būdus, formas, simbolius: maldą, liturgiją, sakramentus, spalvas, simbolius, meninę raišką.

Ką reiškia būti krikščioniu? Ką reiškia būti ortodoksu? Kas yra sakramentai ir kokią vietą jie užima mano gyvenime? Sutvirtinimo sakramento paskirtis. Sekminių įvykio ir šios šventės prasmė, asmeninės mano Sėkminės.

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė, istorija, muzika.

6.6.4. Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys

6.6.4.1. Šeima mažoji bažnyčia. Mokosi analizuoti tikėjimo kelionės ir dvasinio augimo būdus. Mokosi palyginti tikinčio ir netikinčio žmogaus prioritetus bei suvokti tikėjimo ir tautos tradicijų sąsajas.

Kodėl šeimoje kiekvienas žmogus gali jaustis vertingas? Kokie būna ir kokie turėtų būti santykiai šeimoje? Apie kokią šeimą svajoju? Ar įmanomas tobulos šeimos modelis? Bažnyčia apie šeimos vertingumą. Ką iš savo šeimos norėčiau perimti ir ką norėčiau keisti?

6.6.5. Žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys

6.6.5.1. Bažnyčios vienumas ir joje išgyvenamas bendrumas. Mokosi pažinti pagrindinius socialinio Bažnyčios mokymo principus ir gali juos pagrįsti. Spręsdamas socialines problemas taiko socialinio Bažnyčios mokymo elementus.

Kodėl reikalingi autoritetai? Kada rodoma pagarba, o kada paklūstama iš baimės? Kas būtų, jeigu Jėzus būtų mano Mokytojas? Tikėjimas padeda sutarti: autoritetai ir pasitikėjimas; eucharistinis Jėzus mane stiprina; sakramentinis susitaikymas. Dievas skatina įsipareigoti gėriui: asmeninė atsakomybė; pasitikėjimas savimi ir kitais; pasitikėjimas Dievu.

6.7. Mokymo(si) turinys. 9 ir I gimnazijos klasė

6.7.1. Švento rašto mokymosi turinys

6.7.1.1. Dievo balsas Šventajame Rašte. Mokosi nusakyti Biblijos svarbą Bažnyčios gyvenime: liturgijoje, sakramentuose, asmeniniame gyvenime.

Kur ir kaip egzistuoja blogis? Kaip Šventasis Raštas atskleidžia blogio kilmę ir priežastis? Kaip blogį ir nuodėmę įveikia Dievas – Kūrėjas ir Atpirkėjas? Kaip Dievas mane gydo ir laisvina?

6.7.1.2. Bendrystė su Dievu ir savimi. Mokosi analizuoti biblinius tekstus kitų literatūros tekstų kontekste: interpretuoti, atpažinti biblinius motyvus, sieti pagrindines biblines istorijas mene ar literatūroje, atpažinti biblinį pasakojimą ir jį atkurti

Sąžinė, Šventasis Raštas ir Bažnyčios mokymas – puikūs orientyrai rinktis gėrį ir įveikiant blogybes: kovoti su blogiu pradedu nuo savęs. Ką krikščioniui reiškia gyventi laisvai ir atsakingai?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė, istorija.

6.7.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys

6.7.2.1. Žmogaus ryšys su Dievu kaip Asmeniu. Mokosi sieti Įsikūnijimo ir Išganymo slėpinį su Biblija. Analizuoja informaciją apie Jėzaus asmenį ir misiją.

Kuo siejasi mano asmens vardas su Dievo kvietimu? Kaip atsiliepiu į pasaulimą gyventi, mylėti, daryti gera? Ką reiškia šv. Pauliaus pasakymas, kad esame Dievo įsūniai ir paveldėtojai? Kaip tai įvyksta per Kristų?

6.7.2.2. Žmogaus pašaukimo ūgtis. Mokosi suprasti evangelinį kvietimą ugdyti savo talentus ir gebėjimus. Mokosi įvardinti Kūrėjo suteiktus talentus ir gebėjimus bei kelti savęs įprasminimo dabartyje ir ateityje klausimus.

Kas yra pašaukimas? Kaip žmogaus pašaukimą tarnystei atskleidžia šv. Pauliaus laišakai? Kaip sąžinė veikia mano elgesį ir apsisprendimą? Sąžinė padeda ar trukdo laisvei ir gyvenimo pilnatvei? Kas gali sąžinę iškreipti? Kaip suderinti laisvę su atsakomybe tiesai? Kaip aš save ugdu? Kas dar mane ugdo, padeda skleistis?

6.7.2.3. Žmogaus pasirinkimo laisvė. Mokosi vertinti tikėjimo vaidmenį žmogaus gyvenime ir randa tikėjimo pavyzdžių. Mokosi analizuoti asmens pamatinius poreikius remdamasis krikščionišku požiūriu bei ieško būdų išspręsti problemas.

Dievas mus kuria laisvus ir mūsų laisvės nevaržo. Kaip suprantu asmens laisvę? Laisvė „nuo ko“ ir laisvė „kam“. Kodėl laisvė neatsiejama nuo atsakomybės? Už ką esu atsakingas? Galimybės pasirinkti santykį su žmonėmis, Dievu, pasauliu, savimi. Kas padeda žmogui teisingai pasirinkti ir laisvėti? Kuo pasireiškia Dievo kvietimas, globa?

6.7.2.4. Taikos ir vienybės keliai. Mokosi išvelgti tikėjimo tradicijų įvairovę, skirti Ortodoksų Bažnyčios ir religinių judėjimų vertybines nuostatas. Mokosi komentuoti, kad skirtingumai susiklostė istoriškai ir kultūriškai.

Kokia mano tautos, šalies, praeities ir ateities siekiai man svarbūs ir brangūs? Kodėl visos tautos puoselėja savo tautos vertybes? Kaip Bažnyčia skleidžia mokymą apie taiką ir vienybę, kaip prie to prisidedu „aš“. Kodėl Kristus vadinamas Taikos kunigaikščiu.

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė, istorija, geografija.

6.7.3. Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys

6.7.3.1. Pašaukti būti žemės druska ir pasaulio šviesa. Mokosi analizuoti ir pagarbiai vertinti liturgiją ir kūrybiškai išitraukia į jos vyksmą. Mokosi paaiškinti sakramentų šventimą bei sieja juos su žmogaus gyvenimo etapais.

Kokios yra mano svajonės apie ateitį, profesijos pasirinkimą? Kas yra karjera, o kas pašaukimas? Kam esame pašaukti visi ir kiekvienas? Bažnyčios mokymas apie pašaukimus pašvęstajam gyvenimui ir šeimai: koks mano pašaukimas?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė, istorija

6.7.4. Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys

6.7.4.1. Žmogaus misija ir tarnystė. Mokosi apibūdinti šiuolaikinio jaunimo kultūrą ir jos tendencijas, santykius su Bažnyčia ir Dievu, analizuoti savo santykį su krikščioniškomis ir tautinėmis tradicijomis ir vertybėmis.

Kas aš esu ir koks norėčiau tapti: kokie mano talentai, gebėjimai, idealai? Kokia galėtų būti mano misija pagal Dievo planą? Kaip siekiu tapti asmenybė ir ką man tai reiškia?

6.7.5. Žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys

6.7.5.1. Žmogaus būtis: tarp laikinumo ir amžinumo. Mokosi tyrinėti Bažnyčios socialinį mokymą, svarstyti ir siūlyti, kaip jį pritaikyti bendruomenės gyvenime. Mokiniai stengiasi vadovautis dvasinėmis vertybėmis: Dekalogu ir darbais, atsispirti vartotojiškai nuostatai.

Kodėl laikas yra dovana? Ką reiškia prasmingai būti čia ir dabar? Kas yra mano laiko ėdikai? Kodėl dauguma žmonių nuolat skuba? Kokios yra skubėjimo pasekmės? Gyvenimo laikinumas ir amžinumas, chronos ir kairos. Laiko pašventinimas ir šventinis laikas.

6.8. Mokymo(si) turinys. 10 ir I gimnazijos klasė

6.8.1. Švento rašto mokymosi turinys.

6.8.1.1. Biblijos ir mokslo sąsajos. Mokosi nusakyti Biblijos svarbą Bažnyčios gyvenime: liturgijoje, sakramentuose, asmeniniame gyvenime.

Šventasis Raštas ir mokslas. Kodėl visais laikais svarbu ir tikslinga skaityti Šventąjį Raštą? Kokios sukūrimo istorijos sąsajos su ekologija? Kuriose srityse Kūrėjas kviečia mus bendradarbiauti? Mokslas ir tikėjimas apie pasaulio sukūrimą – kaip tai suderinti? Kaip suprasti teiginį, kad esame pasaulio valdytojai, bet ne valdovai?

6.8.2.1. Žmogus tarp dabarties ir ateities. Mokosi analizuoti biblinius tekstus kitų literatūros tekstų kontekste: interpretuoti, atpažinti biblinius motyvus, susieti pagrindines biblines istorijas mene ar literatūroje, atpažinti biblinį pasakojimą ir jį atkurti.

Kodėl galima teigti, kad yra amžinasis gyvenimas? Koks yra amžinojo gyvenimo ryšys su dabartimi? Kas yra Dievo karalystė Šventajame Rašte, kaip ji pasireiškia čia ir dabar? Kas yra šventųjų bendravimas?

INTEGRACIJA: Gimtoji kalba, etika, dailė, istorija, muzika, technologijos, biologija.

6.8.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys

6.8.2.1. Maldos sakramentas. Mokosi susieti Įsikūnijimo ir Išganyimo slėpinį su Biblija. Analizuoja informaciją apie Jėzaus asmenį ir misiją.

Kuo pasižymi jaunų žmonių malda? Kaip Šventasis Raštas moko ir padeda melstis? Kodėl ir kaip meldėsi Jėzus? Kaip galiu apibūdinti maldą ir ką pasakyčiau apie savo maldos gyvenimą? Kaip supranti pasakymą „jis turi maldos dovaną“?

6.8.2.2. Šventumas žmogaus gyvenime. Mokosi suprasti evangelinį kvietimą ugdyti savo talentus ir gebėjimus. Įvardija Kūrėjo suteiktus talentus ir gebėjimus. Mokosi kelti ir aiškinti savęs įprasminimo dabartyje ir ateityje klausimus.

Šventosios Dvasios dovanų paskirtis. Kaip suprasti šventumą ir kodėl verta jo siekti? Kodėl šventumas daug kam atrodo kaip laisvės ir pilnatvės suvaržymas? Mano asmenybės atsiskleidimo perspektyva šventume: būti savimi geriausiaja prasme.

6.8.2.3. Žmogaus gyvenimo prasmė. Mokosi vertina tikėjimo vaidmenį žmogaus gyvenime ir randa tikėjimo pavyzdžių. Mokosi analizuoti asmens pamatinius poreikius remdamasis krikščionišku požiūriu bei ieško būdų išspręsti problemas.

Kodėl visi norime būti laimingi? Kada patiriame laimę? Kaip laimė priklauso nuo santykio su kitais, Dievu, savimi, aplinka? Kas padeda įprasmiti mano gyvenimą žemėje? Ką reiškia amžinoji laimė danguje? Ką apie laimę primena Jėzaus palaiminimai – Dangaus Karalystės „konstitucija“?

6.8.2.4. Žmogus ieško Dievo. Mokosi išvelgti tikėjimo tradicijų įvairovę, skirti Ortodoksų Bažnyčios ir religinių judėjimų vertybines nuostatas. Komentuoja, kad skirtingumai susiklostė istoriškai ir kultūriškai.

Kodėl yra tiek daug religingumo variantų? Naujojo religingumo reiškiniai visuomenėje ir krikščionybė. Koks yra jaunimo požiūris į tradicinę Bažnyčią ir koks jų santykis su ja? Kaip mūsų Bažnyčia kviečia jaunimą? Kaip jaunimas gali paveikti Bažnyčią? Ką Bažnyčia gali duoti man, ką galiu jai duoti aš?

6.8.3. Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys

6.8.3.1. Bažnyčios socialinis mokymas. Mokosi analizuoti ir pagarbiai vertinti liturgiją ir kūrybiškai įsitraukia į jos vyksmą. Mokosi paaiškinti sakramentų šventimą bei sieja juos su žmogaus gyvenimo etapais.

Ką mums siūlo Bažnyčios socialinis mokymas skurdai mažinti, neįgaliųjų, vyresniojo amžiaus žmonių padėčiai gerinti? Kaip mūsų visuomenė sprendžia socialines problemas? Kodėl ir kaip galiu padėti vargstantiems ir koku būdu tai gali mane patį praturtinti?

6.8.4. Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys

6.8.4.1. Žmogaus tikėjimo reikšmingumas. Mokosi apibūdinti šiuolaikinio jaunimo kultūrą ir jos tendencijas, santykius su Bažnyčia ir Dievu. Mokinys analizuoja savo santykį su krikščioniškomis ir tautinėmis tradicijomis ir vertybėmis.

Kokie mano tikslai ir gyvenimo prioritetai? Kaip pasireiškia mano unikalumas? Esu svarbus, reikalingas Dievui ir žmonėms – kaip tai pasireiškia?

6.8.5. Žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys

6.8.5.1. Tikėjimas ir globalusis pasaulis. Mokosi tyrinėti Bažnyčios socialinį mokymą, svarstyti ir siūlyti, kaip jį pritaikyti bendruomenės gyvenime. Mokosi vadovautis dvasinėmis vertybėmis: Dekalogu ir darbais, atsispirti vartotojiškai nuostatai.

Kas yra globalizacija? Kokios yra globalios kultūros ir visuomenės teigiamybės ir neigiamybės? Kurios vertybės yra pastovios, o kurios kinta? Kaip Bažnyčia siūlo atsiliepti į globalizacijos, vartotojiškumo problemas ir kaip padeda jas spręsti? Socialinis Bažnyčios mokymas ir jo pritaikymas.

6.9. Mokymo(si) turinys. III–IV gimnazijos klasės

6.9.1. Švento rašto mokymosi turinys.

6.9.1.1. Dievo ir žmogaus dialogas Biblijoje. Mokosi analizuoti svarbiausius krikščionių šventraščių tekstus ir aptarinėja jų aktualumą ir vaidmenį asmens gyvenime.

Koks Dievo ir žmogaus dialogas Senajame Testamente? Kuo Dekalogas yra šiuolaikiškas? Koks pranašų vaidmuo praecityje ir šiandien?

6.9.1.2. Šventasis raštas – gyvenimo kelionė. Mokosi apibūdinti apreikštąsias religijas bei įvardija jų panašumus ir skirtumus, reflektuoja šventraščių kanoną, Bažnyčios mokymą apie pašaukimus, talentus bei dvasines dovanas.

Kokie yra apreikštųjų religijų (judaizmo, islamo, krikščionybės) mokymo principai? Koks yra religijos ryšys su fundamentalizmu? Kokia šventraščių reikšmė apreikštosiuose religijose? Kodėl Abraomo tikėjimas visada aktualus? Kodėl Dievas sudarė su žmogumi sandorą?

6.9.2. Tikėjimo turinio mokymosi turinys.

6.9.2.1. Laiko Viešpats: žmogaus gyvenimo slėpiniai. Mokosi atpažinti save kaip asmenį, bendraujantį su Dievu. Mokosi įvardyti ir apibūdinti Jėzų kaip Mesiją.

Ar pažįstu Jėzų? Koks yra Jėzaus paveikslas didžiosiose pasaulio religijose? Kaip galima suprasti Naujojo Testamento palyginimus? Kas yra žmogus? Kokie yra filosofijos ir religijų požiūriai į žmogų? Kodėl yra svarbu atrasti save kaip asmenį, sukurtą pagal Dievo paveikslą?

6.9.2.2. Žmogaus tikėjimo patirtys. Mokosi nusakyti tikėjimo prasmę ir pagrįsti reikalingumą žmogui. Apmąsto savo religines patirtis.

Kur paslėptas gyvenimo lobis? Kokie svarbiausieji žmogaus būties klausimai? Kaip galima įprasmingi savo gyvenimą? Ar tikėjimas padeda įprasmingi gyvenimą?

6.9.2.3. Paslėptas gyvenimo lobis. Mokosi kelti sau įprasminimo klausimus ieškodamas autentiško santykio su Dievu.

Ar gyvenimas rizika? Koks yra žmogaus gyvenimo tikslas? Kaip galima įveikti gyvenimo sunkumus? Ką galėtų pasakyti filosofai ir religijų išmintis apie žmogaus gyvenimą? Kur paslėptas gyvenimo lobis? Kokie svarbiausieji žmogaus būties klausimai? Kaip galima įprasmingi savo gyvenimą? Ar tikėjimas padeda įprasmingi gyvenimą?

6.9.2.4. Būti ar turėti? Mokosi išvelgti ryšį tarp Jėzaus mokymo ir mūsų gyvenimo, reflektuoja, kaip galima atsispirti šių dienų vartotojiškai nuostatai.

Koks yra dabarties santykis su amžinybe? Ką reiškia buvimas čia ir dabar? Kur link einu? Ar su mirtimi viskas baigiasi? Ką religijos byloja apie mirtį? Kas yra amžinybė krikščionybės požiūriu?

Ką visi gerbia ir vertina? Kokios mano vertybės ir prioritetai? Ką renkuosi ir kodėl? Kokia yra dvasinių vertybių vieta asmens gyvenime?

6.9.3. Bažnyčios ir liturgijos mokymosi turinys

6.9.3.1. Klausimai apie bažnytinę liturgiką. Mokosi svarstyti Atpirkimo priartinimą prie dabarties sakramentuose bei numato galimybes susitikti su Jėzumi sakramentuose.

Kokie yra Bažnyčios liturgikos simboliai ir įvaizdžiai (kūnas, kraujas, tauta, sakramentas, kelionė, šauklys, tarnas)? Kaip Bažnyčia atliepia liturginius ženklus (kultūriniam, socialiniam, dvasiniam gyvenime)? Ką reiškia liturgija / eucharistija? Kokia liturgijos paskirtis? Kokia yra jaunimo vieta ir jo paskirtis Bažnyčios liturginiame gyvenime? Kaip galiu gyventi pagal Dievo Žodį? Kaip tapti Šventos liturgijos ambasadoriumi pasaulyje?

6.9.4. Asmens tobulėjimo ir visuomenės mokymosi turinys.

6.9.4.1. Dvasingumo paieškos čia ir dabar. Mokosi suprasti ir gerbti Bažnyčios skelbiamą tikėjimą, aptarti asmenybės vaidmenį Bažnyčios bendruomenėje ir visuomenėje.

Koks yra mano ryšys su religija, Dievu? Ar atrandu savyje dvasinę gelmę? Ar aktualus asmens orumas? Kaip priimu savo ribotumus ir juos įveikiu? Kodėl žmogui yra reikalinga siekti vidinės ir išorinės pusiausvyros? Kokia yra mano pasaulėjauta ir pasaulėžiūra? Ar esu egzistenciškai apsisprendęs? Kokiu žmogumi norėčiau tapti? Kuo katalikiška pasaulėžiūra gali praturtinti šiuolaikinę visuomenę? Kokia mano tikėjimo kelionė? Kokios tikėjimo augimo pakopos? Kodėl žmogui reikia maldos? Ką reiškia būti tradiciškai tikinčiuoju ir sąmoningu krikščionimi?

6.9.5. Žmogaus ir pasaulio mokymosi turinys

6.9.5.1. Gyvenimas ir Bažnyčia. Mokosi nagrinėti / analizuoti šiuolaikinės visuomenės ir Bažnyčios santykius. Mokosi apibrėžti tarpreliginio dialogo svarbą šių dienų pasaulyje. Bando atskleisti skirtingų išorinių ir vidinių poreikių, siekių suderinamumą.

Kokie visuomenės ir religijų santykiai? Kokie yra daugiakultūriškumo ženklai visuomenėje? Koks mano požiūris į kitų tautybių ir religijų žmones? Koks Bažnyčios vaidmuo daugiakultūrinėje visuomenėje?

Ar žmogaus veiklą įtakoja asmens vertybės? Koks religijų požiūris į meną ir žmogaus veiklą? Kaip asmens vertybės sąlygoja žmogaus veiklą? Kokia yra kultūra ir religijos sąveika? Vertybių sankirta ar suderinamumas? Kaip derinu pilietiškumą ir dvasingumą? Technologijų įtaka žmogui ar žmogaus įtaka technologijoms? Kokia yra technologijų įtaka dvasiniam žmogaus pasauliui? Ar svarbu siekti ekumenizmo ir užmegzti tarpreliginį dialogą? Kokia yra Rytų ir Vakarų Bažnyčių istorinė raida ir patirtis? Kodėl yra meldžiamasi už taiką visose religijose? Kuo aktualus ekumenizmas ir tarpreliginis dialogas?

ASMENYBĖS: VISI LIETUVOS ORTODOKSŲ ŠVENTIEJI

SENOVĖS ŠVENTIEJI: Šv. Vien. Eliziejus Laurušavietis (XIII a.), Šv. Vien. Charitina (Karitina), Lietuvos kunigaikštystė (XIII a.), Šv. Kunigaikštis Daumantas (krikšte – Timotiejus) (XIII a.), Šv. Vilniaus kankiniai Antanas, Jonas ir Eustachijus (XIV a.), Šv. Vysk. Aleksijus, Maskvos ir visos Rusios metropolitas (XIV a.), Šv. Vysk. Kiprijonas, Kijevo ir visos Rusios metropolitas (XIV a.), Šv. Vysk. Fotijus, Kijevo ir visos Rusios metropolitas (XV a.), Šv. Vien. Teodozijus (Teodoras), Ostrogo kunigaikštis (XV a.), Šv. Vysk. Kank. Makarijus, Kijevo Metropolitas (XV a.), Šv. Vien. Tichonas, Lucho stebukladarys (XV a.), Šv. Vien. Kank. Antanas Supraslietis (XVI a.), Šv. Teisioji kunigaikštystė Julijona Alšėniškė (XVI a.), Šv. Vien. Genadijus Mogiliovietis (XVI a.), Šv. Kank. Arkidiak. Nikiforas (XVI a.), Teisioji Sofija (Olelkaitė-Radvilienė), Slucko kugigaikštienė (XVII a.), Šv. Leontijus (Karpovičius), Vilniaus archimandritas (XVII a.), Šv. Povilas, Vilniaus Kankinys (XVII a.), Šv. Kank. Vien. Atanazas, Bresto hegumenas (XVII a.), Šv. Kankinys vaikelis Gabrielius Balstogietis (XVII a.), Šv. Jurgis (Koniskovas), Mogiliovo Arkivyskupas (XVIII a.).

NAUJIEJI ŠVENTIEJI:

Šv. Tichonas, Maskvos ir Visos Rusios Patriarchas (XX a.), Šv. Kank. Agatangelas, Rostovo Metropolitas (XX a.), Šv. Kank. Jonas, Rygos Arkivyskupas (XX a.), Šv. Kank. Laurynas, Balachninsko Vyskupas (XX a.), Šv. Vien. Išp. Gabrielius (Igoškinas) (XX a.), Šv. Vien. Kank. Mitrofanas (Kvaninas) (XX a.), Šv. Išpažinėjas Romanas (Medvedi) (XX a.), Šv. Kank. Jonas (Steblyn-Kamenskis) (XX a.), Šv. Vien. Kank. Mikalojus (Jachontovas) (XX a.).

7. Pasiekimų vertinimas

Ortodoksų (stačiatikių) tikybos mokymosi pasiekimai vertinami ir fiksuojami mokyklos nustatyta tvarka. Vertinant dorinio ugdymo mokymosi rezultatus, svarbu susitarti dėl aiškių vertinimo kriterijų, jie turi būti žinomi ir mokiniams, ir jų tėvams. Kriterijai turėtų būti vienodi vertinant abiejų dalykų – tiek etikos, tiek tikybos – mokymosi rezultatus, atitinkantys programoje aprašytus pasiekimų lygius kiekvienam koncentruui.

Pasiekimų lygių požymiai aprašyti išskiriant keturis pasiekimų lygius: I - slenkstinis, II - patenkinamas, III - pagrindinis, IV - aukštesnysis. Vertinama tik tai, ko mokiniai buvo mokomi. Pateikiant vertinimo informaciją akcentuojama tai, kokią pažangą padarė mokinys. Būtina gerbti mokinio pasaulėžiūrinį apsisprendimą, nuomonių įvairovę, tai neturėtų būti sudedamoji vertinimo dalis.

Rekomenduojama ortodoksų (stačiatikių) tikybos pasiekimus vertinti pasirenkamais pažangos fiksavimo būdais.

Aprašant pasiekimų lygių požymius naudojamos šios mokinių gebėjimų augimą rodančios skalės ir sąvokos:

- savarankiškumo:

- padedamas – užduotis atlieka atsakydamas į nukreipiamuosius klausimus, procesą organizuoja ir jame dalyvauja mokytojas;
- padedamas – mokinys užduotis atlieka stebimas ir moderuojamas mokytojo;
- konsultuodamasis – mokinys užduotis atlieka pasitardamas su kitais, tikslingai klausdamas ar prašydamas patarimų;
- savarankiškai;

- sudėtingumo:
 - atlieka užduotys vadovaudamasis parengtais konstruktais, pagal pateiktą grafinį modelį, kelia klausimus, prašo pagalbos / grįžtamojo ryšio.
- konteksto:
 - apibūdina ir pateikia daugiau platesnės informacijos ar minčių, inicijuoja diskusiją tam tikra tema – taip praplėsdamas temos kontekstą, pats į jį daugiau pasigilindamas.

7.1. Pasiekimų vertinimas pradiniam ugdyme

Pradinio ugdymo klasėse naudojami pažangos stebėjimo ir pasiekimų aprašai. Vertinimo būdai ir metodai turi atitikti vaikų raidos ypatumus, individualius intelekto, emocijų, valios, charakterio ir kt. ypatumus bei ugdymo tikslus ir mokymosi turinį.

7.2. Pasiekimų vertinimas pagrindiniame

Pagrindinio ugdymo programoje dorinio ugdymo pamokose rekomenduojama mokinių pasiekimus vertinti pasirenkamais pažangos fiksavimo būdais: pažymiais, „įskaityta“, „neįskaityta“, „padarė pažangą“, kaupiamuoju vertinimu, pažangos stebėjimo ir vertinimo aplanku ir pan. Pasiekimų lygiai siejami su mokinio pasiekimų įvertinimu pažymiais: slenkstinis lygis (I) – 4, patenkinamas lygis (II) – 5-6, pagrindinis lygis (III) – 7-8, aukštesnysis lygis (IV) – 9-10.

7.3. Pasiekimų vertinimas viduriniame ugdyme

Vertinimo tipai:

Ortodoksų (stačiatikių) tikybos pamokose labai svarbus **formuojamasis ugdomasis vertinimas**, kai ugdymo(si) procese teikiamas abipusis atsakas, grįžtamasis ryšys, padedantis mokiniui gerinti mokymą(si), planuoti savo veiklas ir siekinius. Taikomas įsivertinimas padeda apmąstyti mokymosi procesą ir numatyti tolimesnius žingsnius. Jis gali būti naudojamas užduoties, pamokos pabaigoje, taip pat baigus tam tikrą temą arba apibendrinant vienai pasiekimų sričiai priklausančias temas.

Diagnostinis vertinimas atliekamas pradedant ar baigus tam tikrą mokymosi temą ar periodą. Apibendrinamasis sumuojamasis vertinimas – formaliai patvirtinti mokinio ugdymosi rezultatai, baigus programą, kursą, modulį ar kitą mokymosi etapą. Pateikiant užduotis mokiniams, turėtų būti paaiškinama, ką reikia atlikti, kaip bus vertinamas darbas, ką reiškia užduotį atlikti gerai ir kokie yra vertinimo kriterijai.

Mokinių pasiekimų vertinimas ir stebima pažanga yra komunikuojama tėvams mokyklos nustatyta tvarka. Mokinių dorinio ugdymo pasiekimai viešai tarpusavyje nelyginami, vertinimo informacija mokiniams ir tėvams pateikiama individualiai.

8. Pasiekimų lygių požymiai

8.1. Pasiekimų lygių požymiai. 1–2 klasės

Pasiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	Patenkinamas (II)	Pagrindinis (III)	Aukštesnysis (IV)
A. Šventojo rašto pažinimas			
A1.1. <u>Džiaugiasi</u> gamtos grožiu, žmonėmis, <u>suvokia</u> juos kaip Dievo kūrinis.	A1.2. <u>Jaučia</u> poreikį rūpintis gamta, <u>suvokia</u> save kaip ypatingą Dievo kūrinį.	A1.3. <u>Skiria</u> Dievo kūrinis nuo žmogaus kūrinį, <u>suvokia</u> gyvybės augimą ir kaitą, Dievo globą kūrinijai.	A1.4. <u>Mąsto</u> apie pasaulį kaip Dievo dovaną žmonėms. <u>Pasakoja</u> pasaulio sutvėrimo istoriją.
A2.1. <u>Atpasakoja</u> perskaitytą biblinį tekstą, <u>geba</u> Bibliją <u>išskirti</u> iš kitų knygų.	A2.2. <u>Ivardija</u> , kuo Biblija skiriasi nuo kitų knygų, <u>žino</u> jos Autorių. <u>Perskaito</u> nurodytą biblinį tekstą.	A2.3. <u>Perskaito</u> ir <u>kūrybiškai pristato</u> biblinį tekstą. Pasakoja kelias Šventojo Rašto istorijas.	A2.4. <u>Supranta</u> Biblijos išskirtinumą, moka <u>klausytis</u> ir <u>išgirsti</u> Dievo žodį.
B. Tikėjimo turinio pažinimas			
B1.1. <u>Žino</u> Jėzaus tėvų vardus ir miestelio, kuriame gimė pavadinimą. <u>Gali papasakoti</u> kelis Jėzaus gyvenimo įvykius.	B1.2. <u>Papasakoja</u> Jėzaus gimimo ir susitikimo su Jėzumi istorijas. <u>Žino</u> Kalėdų, Velykų šventinius simbolius.	B1.3. <u>Paaiškina</u> tikrąją Kalėdų šventės ir susitikimo su Jėzumi prasmę. <u>Paaiškina</u> velykinių simbolių reikšmę.	B1.4. <u>Ivardija</u> pagrindinius Jėzaus gimimo istorijos veikėjus ir žino jų vaidmenį. <u>Papasakoja</u> Jėzaus Prisikėlimo istoriją.
B2.1. <u>Skiria</u> Dievo ir žmogaus kūrinis.	B2.2. <u>Paaiškina</u> , kuo skiriasi kūrėjas nuo kūrinio.	B2.3. <u>Apibūdina</u> , kas yra Dievas Kūrėjas.	B2.4. <u>Sukuria</u> ir <u>palygina</u> savo kūrinį su Dievo kūriniais. <u>Ivardija</u> , kad Dievas - gyvybės davėjas.
B3.1. <u>Ivardija</u> penkis pojūčius, kuriais Dievas suteikė galimybę pažinti Jo sukurtą pasaulį.	B3.2. Iš savo patirties <u>pateikia pavyzdžių</u> , kad ne viską galime pažinti penkiais pojūčiais.	B3.3. <u>Ivardija</u> , kad tikėjimas ir protas leidžia giliau pažinti Dievo sukurtą pasaulį (ir angelus) ir patį Dievą.	B3.4. <u>Ivardija</u> , kad žmogus yra ypatingas Dievo kūrinys, turintis kūną ir sielą.
B4.1. <u>Ivardija</u> , kad Dievas mus sukūrė skirtingus, su skirtingomis dovanomis.	B4.2. <u>Aptaria</u> , kaip skirtingi žmonės gali būti vieni kitiems reikalingi.	B4.3. <u>Pagarbiai bendrauja</u> su visais klasės draugais. Apibūdina savo ir kitų žmonių teigiamas savybes.	B4.4. <u>Kuria</u> pagarbaus bendravimo taisykles. <u>Ivardija</u> pagarbos kitam žmogui pagrindą - visi esame mylimi Dievo vaikai.
C. Bažnyčia ir liturgija			
C1.1. <u>Ivardija</u> artimiausias bendruomenės. <u>Nurodo</u> , ką reiškia žodis „bendruomenė“.	C1.2. <u>Dalijasi</u> idėjomis, kodėl ir kaip reikia bendradarbiauti su kitais draugais, šeimos nariais, kaimynais. Mokosi puoselėti draugystę su žmonėmis ir bendrauja su Dievu maldoje.	C1.3. <u>Ivardija</u> , kad ir Bažnyčia yra bendruomenė. Skiria sąvokas „Bažnyčia“ ir „bažnyčia“.	C1.4. <u>Siūlo</u> idėjas kaip pagerinti Bažnyčios bendruomenės gyvenimą, kad joje visi gerai jaustųsi.
D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė			

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	Patenkinamas (II)	Pagrindinis (III)	Aukštesnysis (IV)
D1.1. <u>Paaškina</u> , kas yra draugas ir kaip galima susidraugauti su kitu. Rodo rūpestingą ir draugišką elgesį klasėje ir už jos ribų.	D1.2. <u>Ivardija</u> , kaip galima susidraugauti su Jėzumi.	D1.3. <u>Papasakoja</u> vieno šventojo gyvenimą ir paaškina, kodėl jis vadinamas Dievo draugu.	D1.4 Kūrybiškai, naudodamas įvairias komunikavimo formas, <u>pristato</u> Mergelės Marijos ir pasirinkto šventojo gyvenimą.
E. Žmogus ir pasaulis			
E1.1. <u>Skiria</u> gyva nuo negyvo. Pateikia pavyzdžių, kurie atspindi neatsakingą žmogaus elgesį gamtoje.	E1.2. <u>Ivardija</u> , kad gyvybė yra dovana. Paaškina, kodėl reikia saugoti gamtą.	E1.3. <u>Žino</u> , kad gyvybė yra šventa ir neliečiama Dievo dovana. <u>Atpažįsta ir ivardija</u> , kaip Dievas patikėjo žmogui rūpintis Jo sukurtu pasauliu.	E1.4 <u>Priima</u> sprendimus, kurie nekenkia jo ir kitų sveikatai. Savais žodžiais <u>paaškina</u> , kaip jis pats gali prisidėti prie rūpinimosi Dievo sukurtu pasauliu.

8.2. Pasiekimų lygių požymiai. 3–4 klasės

Pasiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	Patenkinamas (II)	Pagrindinis (III)	Aukštesnysis (IV)
A. Šventojo rašto pažinimas			
A1.1. <u>Ivardija</u> kaip buvo perduodami Šventojo Rašto tekstai.	A1.2. <u>Atpažįsta</u> ir įvardina Biblijos užrašymo būdus.	A1.3. <u>Apibūdina</u> Biblijos užrašymo būdus ir paaiškina panašumus ir skirtumus.	A1.4 <u>Nusako</u> pagrindinius Biblijos perdavimo etapus nuo sakytinės tradicijos iki rašytinio teksto.
A2.1. <u>Žino</u> , kad Šv. Raštas skaitomas pagal nuorodą, kurią sudaro knygos pavadinimas, skyrius ir eilutė/eilutės.	A2.2. Pagal nuorodas <u>suranda</u> ir <u>perskaito</u> pateiktas Evangelijos ištraukas.	A2.3. <u>Paaiškina</u> , kaip nurodytas Evangelijos pasakojimas siejasi su gyvenimu.	A2.4 <u>Užrašo</u> Evangelijos ištraukos nuorodą, <u>sukuria</u> keturių Evangelijų simbolius.
B. Tikėjimo turinio pažinimas			
B1.1. Su mokytojo pagalba <u>įvardija</u> Jėzaus dieviškumo ir žmogiškumo savybes. <u>Žino</u> , kad Jėzus – ne tik žmogus, bet ir Dievas.	B1.2. Jėzų, kaip Dievo ir Marijos Sūnų, <u>lygina</u> su kitais žmonėmis, nurodo panašumus ir skirtumus.	B1.3. <u>Išskiria</u> Jėzaus žmogiškumo ir dieviškumo bruožus.	B1.4 <u>Paaiškina</u> žodžius: Viešpats, Kristus, (Iš)ganytojas. Pristato kelis Jėzaus padarytus stebuklus.
B2.1. <u>Ivardija</u> , ką apie visatos sukūrimą sako mokslas ir tikėjimas.	B2.2. <u>Tyrinėja</u> mokslo ir tikėjimo teiginius apie visatos atsiradimą.	B2.3. <u>Nurodo</u> , koks yra visatos tikslas. Padaro išvadas, kaip mokslas ir tikėjimas papildo vienas kitą.	B2.4 <u>Ivardija</u> argumentus, kodėl tikėjimas mokslui neprieštarauja.
B3.1. <u>Ivardija</u> , kuo jį žavi jo tikėjimas.	B3.2. <u>Ivardija</u> priežastis, kodėl žmonės tiki į Dievą ir kodėl netiki.	B3.3. <u>Palygina</u> , kuo skiriasi tikėjimas ir pažinimas (žinojimas).	B3.4 <u>Sudaro</u> sąrašą, ką papasakotų netikinčiam draugui apie savo tikėjimą.
B4.1. <u>Ivardija</u> būdus, kaip Dievas mumis rūpinasi per artimuosius.	B4.2. <u>Apibūdina</u> Jėzaus santykį su kenčiančiu.	B4.3. <u>Paaiškina</u> sąvoką „Dievo Apvaizda“, pateikia pavyzdžių, kaip jie gali rūpintis kitais kasdienybėje.	B4.4 <u>Atpažįsta</u> Dievo Apvaizdą, bibliiniame tekste ir susieja su gyvenimu.
C. Bažnyčia ir liturgija			
C1.1. <u>Nurodo</u> Liturgijos (Eucharistijos) ir kitų švenčių skirtumus. <u>Atpažįsta</u> , kokios yra liturginių drabužių spalvos.	C1.2. <u>Paaiškina</u> , Liturgija (Eucharistija) yra centrinė ir svarbiausia tikėjimo šventimo praktika.	C1.3. <u>Įvardina</u> būdus, kaip gali aktyviau dalyvauti Liturgijoje (Eucharistijoje). <u>Paaiškina</u> svarbiausius Liturgijos momentus.	C1.4 <u>Analizuoja</u> , ką reiškia „tikėjimą išpažinti“. <u>Išvardija</u> liturginių drabužių spalvas ir apibūdina jų reikšmę.
D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė			

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	Patenkinamas (II)	Pagrindinis (III)	Aukštesnysis (IV)
D1.1. <u>Pastebi</u> skirtingų religijų maldos namų skirtumus. Pagal išorinį ženklą atskiria krikščioniškus maldos namus nuo nekrikščioniškų.	D1.2. <u>Atpažįsta</u> religijų skiriamuosius ženklus. Lygina trumpus šių religijų maldų pavyzdžius.	D1.3. <u>Paaiškina</u> , kuo krikščionys ortodoksai skiriasi nuo kitų religijų išpažinėjų.	D1.4 <u>Paaiškina</u> pagarbos kitų religijų išpažinėjams svarbą.
E. Žmogus ir pasaulis			
E1.1. <u>Ivardija</u> pagarbaus elgesio su savimi ir jį supančia aplinka pavyzdžius. <u>Žino</u> Aukso taisyklę ir Didįjį Dievo įsakymą.	E1.2. <u>Ivardija</u> priežastis, kodėl svarbu pagarbiai elgtis gamtoje ir su gyvūnais. <u>Paaiškina</u> sąvoką, kas yra „artimas“ ir pateikia pavyzdžių.	E.1.3. <u>Ivardija</u> , netinkamo elgesio gamtoje ir su gyvūnais, pasekmes žmogui. <u>Apibūdina</u> būdus, kaip elgdamiesi saugo gamtą, augalus ir gyvūnus.	E1.4 <u>Paaiškina</u> sąvoką „saikingumas“ ir pateikia saikingo gyvenimo pavyzdžių. <u>Analizuoja</u> pateiktas problemines situacijas ir paaiškina, kaip jose taikytų Aukso taisyklę ir Didįjį Dievo įsakymą.

8.3. Pasiiekimų lygių požymiai. 5–6 klasės

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	Patenkinamas (II)	Pagrindinis (III)	Aukštesnysis (IV)
A. Šventojo rašto pažinimas			
A1.1. <u>Paaiškina</u> sąvokas „kanonas“, „sandara“, „Geroji Žinia“ žmogui. Nurodo, kad Bibliją sudaro daug knygų.	A1.2. <u>Klasifikuoja</u> Senojo Testamento ir Evangelijos tekstus.	A1.3. <u>Atpažįsta</u> Biblijos teksto žanrą, pasakotoją, apibūdina kontekstą.	A1.4 <u>Pristato</u> skirtingus Biblijos žanrus ir juos <u>ilustruoja</u> pavyzdžiais, <u>paaiškina</u> kontekstą.
A2.1. <u>Nurodo</u> , kad Biblija yra svarbus kultūrinis paveldas.	A2.2. Biblijos tekstuose <u>atpažįsta</u> pamokančias istorijas.	A2.3. <u>Paaiškina</u> , kuo Biblijos kultūrinis paveldas yra svarbus. Biblijoje <u>randa</u> pamokančius pavyzdžius ir juos paaiškina.	A2.4 Biblijos pamokymus <u>sieja</u> su gyvenimu ir asmenine patirtimi, juos <u>interpretuoja</u> kaip literatūros ir kaip tikėjimo tekstus.
B. Tikėjimo turinio pažinimas			
B1.1. <u>Atkuria</u> Jėzaus gyvenimo istoriją.	B1.2. Su pagalba <u>paaiškina</u> Jėzaus gyvenimo misiją.	B1.3. Remdamasis istoriniais šaltiniais ir Evangelija Jėzų <u>pristato</u> kaip istorinį Asmenį. Paaiškina sąvokas: Išganymas, Atpirkimas	B1.4 Naudodamas įvairias raiškos priemones <u>atskleidžia</u> Jėzaus identitetą ir misiją per amžininkų ir paties Jėzaus nurodytus titulus bei simbolius.

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	Patenkinamas (II)	Pagrindinis (III)	Aukštesnysis (IV)
B2.1. <u>Ivardija</u> , ką apie pasaulio sukūrimą sako mokslas ir tikėjimas.	B2.2. <u>Tyrinėja</u> mokslo ir tikėjimo teiginius apie pasaulio atsiradimą.	B2.3. <u>Nurodo</u> , koks yra kūrybos proceso tikslas. Padaro išvadas, kaip mokslas ir tikėjimas papildo vienas kitą.	B2.4 <u>Ivardija</u> argumentus, kodėl tikėjimas mokslui neprieštarauja.
B3.1. <u>Ivardija</u> bendrystės pagrindą.	B3.2. <u>Ivardija</u> tikėjimą, kaip santykį tarp asmens ir Asmens, <u>pripažįsta</u> jo svarbą.	B3.3. <u>Nurodo</u> draugystės su Dievu būdus.	B.3.4 <u>Pateikia</u> Šventojo Rašto pavyzdžius, kuriuose pats Dievas ieško santykio su žmogumi.
B4.1. <u>Ivardija</u> didžiąsias pasaulio religijas, žino jų simbolius.	B4.2. <u>Apibūdina</u> didžiąsias pasaulio religijas, supranta sąvokas „politeizmas“, „monoteizmas“.	B4.3. <u>Klasifikuoja</u> monoteistines ir politeistines religijas ir paaiškina jų skirtumus ir panašumus.	B4.4 <u>Lygina</u> didžiųjų religijų pagrindinius tikėjimo principus su krikščionių tikėjimu.
C. Bažnyčia ir liturgija			
C1.1. Padedamas <u>atpažįsta</u> liturginius laikotarpius ir šventes. <u>Atpažįsta</u> sakramentų šventimo simbolius ir ženklus.	C1.2. <u>Apibūdina</u> liturginių metų cikliškumą. <u>Paaiškina</u> , kaip švenčiami sakramentai.	C1.3. <u>Apibūdina</u> svarbiausius liturginius laikotarpius ir šventes.	C1.4. <u>Palygina</u> ir kūrybiškai <u>pristato</u> liturginių laikotarpių skirtumus ir panašumus.
D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė			
D1.1. <u>Išvardija</u> 10 Dievo įsakymų.	D2.2. <u>Pateikia</u> pavyzdžius, kaip sąžinė sąlygoja žmogaus apsisprendimus.	D1.3. Remdamasis Dekologu <u>svarsto</u> asmeninius veiksmus.	D1.4. Pasirinktais būdais <u>parodo</u> , kuo yra aktualus Dekalogas ir Kalno pamokslas.
E. Žmogus ir pasaulis			
E1. <u>Ivardija</u> žalingus įpročius ir galimas pasekmes. <u>Nurodo</u> , kas yra fizinė ir dvasinė sveikata, <u>atpažįsta</u> gailestingumo veiksmus ir nuostatas.	E1.2. <u>Supranta</u> veiksmo ir pasekmės ryšį ir iliustruoja pavyzdžiais. <u>Nurodo</u> pavyzdžius, kaip jis gali saugoti savo ir kitų sveikatą. <u>Suranda</u> gailestingumo pavyzdžius Biblijos tekstuose.	E1.3. <u>Ivardija</u> tikrosios laimės šaltinius, fizinės ir dvasinės sveikatos reikšmę, dalyvaujant Dievo plane. <u>Analizuoja</u> gailestingumo pavyzdžius šventųjų gyvenimuose ir asmeninėje patirtyje.	E1.4. <u>Sukuria</u> rekomendacijas tikrai laimei pasiekti ir gyvybei saugoti. Dalyvauja socialinėje-pilietinėje veikloje.

8.4. Pasiiekimų lygių požymiai. 7–8 klasės

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	Patenkinamas (II)	Pagrindinis (III)	Aukštesnysis (IV)
A. Šventojo rašto pažinimas			

Pasiėkimų lygiai			
Slenkstinis (I)	Patenkinamas (II)	Pagrindinis (III)	Aukštesnysis (IV)
A1.1. Paaiškina, kad Biblija turi literatūrinę ir dvasinę prasmę. Žino, kad yra Senasis ir Naujasis Testamentai.	A1.2. Žino, kokiomis aplinkybėmis buvo užrašyta Biblija. Paaiškina, kuo reikšmingas Senasis ir Naujasis Testamentai.	A1.3. Pasirinktuose Biblijos tekstuose atpažįsta esančią istorinę konteksto kalbą.	A1.4. Biblijos tekstuose žodines ir dvasines prasmes interpretuoja istoriniame kontekste. Paaiškina, kaip Bibliją tyrinėja empiriniai mokslai ir teologija.
A2.1. Su pagalba Biblijos chronologinėje juostoje atpažįsta Išganymo įvykius.	A2.2. Chronologinėje Biblijos juostoje suranda ir apibūdina svarbiausius Išganymo įvykius.	A2.3. Biblinius pasakojimus gretina su Biblijos chronologine juosta. Bibliniuose tekstuose atpažįsta simbolinę kalbą.	A2.4. Kūrybiškai interpretuoja ir pristato pasirinktą Biblijos istorijos laikotarpį, jį iliustruoja to laikotarpio bibliniais tekstais ir simboliais.
B. Tikėjimo turinio pažinimas			
B1.1. Paaiškina sąvokas „prisikelti“, „prikelti“, „Amžinasis gyvenimas“, „Išganytojo gimimas“.	B1.2. Ieško atsakymų į pagrindinius Prisikėlimo ir Amžinojo gyvenimo klausimus.	B1.3. Atsakymus į Prisikėlimo ir Amžinojo gyvenimo klausimus sieja su asmeniniu gyvenimu.	B1.4. Kūrybiškai pristato Amžinojo gyvenimo palyginimus.
B2.1. Apibūdina Jėzaus esminius bruožus, Šventosios Dvasios simbolius.	B2.2. Atpažįsta Šventosios Dvasios dovanas ir vaisius.	B2.3. Komentuoja kaip Šventosios Dvasios dovanos ir vaisiai keičia žmogaus gyvenimą, pateikia pavyzdžių.	B2.4. Paaiškina Šv. Dvasios dovanų reikšmę Bažnyčioje.
B3.1. Atpažįsta Dievo veikimą asmeniniame gyvenime.	B3.2. Įvardija Dievo veikimą istoriniuose įvykiuose.	B3.3. Pateikia šventųjų ir tikėjimo herojų pavyzdžius.	B3.4. Gretina biblinius ir istorinius įvykius, interpretuoja Dievo išganantį veikimą asmens ir tautos gyvenime.
B4.1. Skiria, ką reiškia žodžiai krikščionis ir ortodoksas. Žino, kas yra Ortodoksų Bažnyčia Lietuvoje.	B4.2. Išvardina krikščioniškas bažnyčias, atpažįsta jų pavadinimus.	B4.3. Paaiškina žodį konfesija. Apibūdina kelias krikščioniškas bažnyčias, jų istorinį atsiradimą.	B4.4. Analizuoja panašumus ir skirtumus krikščioniškų bažnyčių. Apibūdina ir paaiškina Ortodoksų Bažnyčios žymes.
C. Bažnyčia ir liturgija			
C1.1. Su pagalba paaiškina, kad Bažnyčia švenčia tikėjimą liturgijoje: jį išpažįsta ir skelbia. Nurodo sakramentų kilmę ir prasmę Bažnyčioje.	C1.2. Atpažįsta tikėjimo šventimo ir išpažinimo pavyzdžius. Apibūdina sakramentų šaltinį, savitumą, per juos gaunamas malones.	C1.3. Paaiškina tikėjimo šventimą, atpažįsta liturgijos gestus ir pamaldumo raišką. Komentuoja, kokiomis sąlygomis ir kas gali priimti sakramentus, kokios per juos gaunamos malonės.	C1.4. Liturgijos pamaldumo simbolius sieja su bibliniais motyvais. Analizuoja sakramentų kilmę ir nurodo teikėją
D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė			
D1.1. Žino, koks yra krikščionio gyvenimo tikslas.	D1.2. Atpažįsta dvasinio tobulėjimo būdus.	D1.3. Paaiškina sakramentinio gyvenimo ir gailėstingumo darbų reikšmingumą.	D1.4. Sieja krikščionio gyvenimą su pasaulimu dvasiniam tobulėjimui. Esant reikalui taiko dvasinio augimo būdus.
E. Žmogus ir pasaulis			

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	Patenkinamas (II)	Pagrindinis (III)	Aukštesnysis (IV)
E1.1. <u>Ivardija</u> Bažnyčioje vykdomą socialinę veiklą. <u>Paaškina</u> , ką reiškia žodis „savanoris“. <u>Atpažįsta</u> ekologines problemas.	E1.2. <u>Ivardija</u> socialinio Bažnyčios mokymo principus. <u>Nurodo</u> savanorystės svarbą. Ekologines problemas sieja su žmogaus veikla.	E1.3. <u>Paaškina</u> socialinio Bažnyčios mokymo principus. <u>Apibūdina</u> savanorystės bruožus. <u>Nusako</u> ir <u>analizuoja</u> tikėjimo ryšį su ekologiniu atsivertimu.	E1.4. <u>Suplanuoja</u> savanoriškas veiklas remdamasis socialinio Bažnyčios mokymo principais.

8.5. Pasiiekimų lygių požymiai. 9–10 ir I–II gimnazijos klasės

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	Patenkinamas (II)	Pagrindinis (III)	Aukštesnysis (IV)
A. Šventojo rašto pažinimas			
A1.1. <u>Paaškina</u> skirtumus ir panašumus tarp Senojo ir Naujojo Testamentų.	A1.2. Savais žodžiais <u>apibūdina</u> Šventojo Rašto vaidmenį Bažnyčioje.	A1.3. <u>Ivardija</u> ir <u>paaškina</u> pagrindinius Šventojo Rašto vaidmenis Bažnyčioje ir moksle.	A1.4. <u>Apibendrina</u> ir <u>aprašo</u> Šventojo Rašto naudojimo situacijas. Literatūroje ir mene <u>atpažįsta</u> ir <u>paaškina</u> biblines temas, teologinę reikšmę, simbolius, vardus, reiškinius.
A2.1. Savais žodžiais <u>paaškina</u> kaip pritaikyti Biblijos tekstus savo gyvenime.	A2.2. <u>Analizuoja</u> kaip bibliniai tekstai daro įtaką asmeniniams sprendimams ir veiksams.	A2.3. <u>Lygina</u> ir <u>vertina</u> palyginimų biblinės kultūros kontekstą ir prasmę šiandienos fone.	A2.4. Kūrybiškai <u>interpretuoja</u> literatūrinius tekstus remdamiesi bibliniais tektais.
B. Tikėjimo turinio pažinimas			
B1.1. <u>Ivardija</u> Įsikūnijimo ir Išganymo slėpinio esmę.	B1.2. <u>Formuluoja</u> klausimus ir <u>ieško</u> atsakymų apie Jėzaus žmogiškumą ir dieviškumą.	B1.3. <u>Suranda</u> Biblijoje tekstus, liudijančius Jėzaus misiją.	B1.4. <u>Geba</u> kritiškai vertinti informaciją apie Jėzaus asmenį ir misiją.
B2.1. <u>Geba</u> atpažinti klaidingus Dievo įvaizdžius.	B2.2. <u>Ivardija</u> klaidingų Dievo įvaizdžių atsiradimo priežastis ir pasekmes.	B2.3. <u>Apibūdina</u> dieviškųjų Asmenų darbus ir misijas <u>Apibūdina</u> teisingus Dievo įvaizdžius remdamasis Biblija.	B2.4. <u>Paaškina</u> ir pagrindžia Švenčiausios Trejybės asmenų vaidmenis, raišką žmogaus gyvenime.
B3.1. Remdamasis Tikėjimo išpažinimu <u>įvardija</u> pagrindines tikėjimo tiesas. <u>Paaškina</u> mokslo ir tikėjimo santykį per jų keliamus klausimus.	B3.2. <u>Renka</u> , <u>sieja</u> ir <u>kritiškai vertina</u> informaciją apie mokslo ir tikėjimo dialogą.	B3.3. <u>Analizuoja</u> ir <u>komentuoja</u> krikščioniškojo gyvenimo tikslą Amžinybės perspektyvoje.	B3.4. <u>Apibendrina</u> ir <u>aprašo</u> tikėjimo vaidmenį žmogaus gyvenime. <u>Tikslingai pasirenka</u> ir <u>kūrybiškai naudoja</u> kompleksines raiškos priemones ir formas pateikdamas tikėjimo pavyzdžius.

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	Patenkinamas (II)	Pagrindinis (III)	Aukštesnysis (IV)
B4.1. <u>Apibrėžia</u> tarpreliginio dialogo sąvoką.	B4.2. Remdamasis šaltiniais <u>įvardija</u> tarpreliginių susitikimų tikslą ir rezultatą.	B4.3. <u>Paaiškina</u> tarpreliginio dialogo raidos etapus ir pateikia bendruomenių kultūrinio dialogo pavyzdžių.	B4.4. <u>Analizuoja</u> ir <u>pristato</u> įvairiomis raiškos priemonėmis Ortodoksų Bažnyčios kultūrinio dialogo pavyzdžius.
C. Bažnyčia ir liturgija			
C1.1. Paaiškina, kas yra liturgija ir žino pagrindinius liturginius veiksmus. Paaiškina, kas yra sakramentai ir juos įvardija.	C1.2. Analizuoja, kokią įtaką jo veikimas/neveikimas turi Bažnyčios gyvenimui. Paaiškina, kaip sakramentinis gyvenimas daro įtaką asmeniniams sprendimams ir veiksmams.	C1.3. Paaiškina, kad krikščionis turi daug galimybių aktyviai įsitraukti į liturgiją ir ją praturtinti savo gabumais. Apibrėžia sakramentinio gyvenimo požymius ir gaunamas malones.	C1.4. Apibūdina asmens atsakomybę už krikščioniškos bendruomenės stiprinimą. Atlieka tiriamąjį darbą apie vietos bendruomenę. Kuria žmogaus gyvenimo aprašymą, siedamas konkrečių sakramentų šventimą su žmogaus gyvenimo etapais.
D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė			
D1.1. Nusako, koks yra krikščionio pašaukimas ir misija, kuo skiriasi karjera ir pašaukimas.	D.2. Susieja pašaukimą ir Kūrėjo duotą laisvę pasirinkti. Nurodo skirtumus ir panašumus tarp pašvęstojo gyvenimo, kunigystės, santuokos.	D1.3. Analizuoja stereotipų ir išankstinių nusistatymų kilmę ir neigiamą poveikį maldos gyvenimui. Analizuoja ir įsivertina Dievo dovanotus talentus planuodamas savo profesinę karjerą.	D1.4. Pagal savo turimus talentus, kartu su grupe suplanuoja projektą, kuriame pasitikrina savo gebėjimus ir įsivertina savo dalyvavimą jame.
E. Žmogus ir pasaulis			
E1.1. Atpažįsta bioetines problemas nurodytuose šaltiniuose. Analizuoja situacijas, kaip galima atjausti, padėti šalia esantiems. Paaiškina pagrindinius Bažnyčios socialinio mokymo principus.	E1.2. Įvardija bioetikos pagrindinius principus. Išskiria gyvybės ir mirties kultūrų požymius. Įvardija Bažnyčios socialinio mokymo gaires žmogaus gyvenimo klausimais.	E1.3. Paaiškina veiksmo moralumo kriterijus, mažesnio blogio ir dvigubos pasekmės principus. Nusako ir pavyzdžiais paaiškina Bažnyčios socialinio mokymo esmę ir principus, susieja juos su Jėzaus mokymu ir pavyzdžiu.	E1.4. Analizuoja bioetinius klausimus remdamasis krikščioniškuoju mokymu. Analizuoja, interpretuoja ir vertina savo vaidmenį renkantis gyvybės kultūrą. Taikydamas Bažnyčios socialinio mokymo principus sukuria socialinę reklamą.

8.6. Pasiiekimų lygių požymiai. III ir IV gimnazijos klasės

Pasiiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	Patenkinamas (II)	Pagrindinis (III)	Aukštesnysis (IV)
A. Šventojo rašto pažinimas			
A1.1. Analizuoja svarbiausius krikščionių šventraščių tekstus ir aptaria jų aktualumą ir vaidmenį asmens gyvenime.	A1.2. Paaškina Abraomo tikėjimo išbandymus ir lygina juos su šių dienų žmogaus tikėjimo iššūkiais. Analizuoja Dievo sandorą su žmogumi.	A1.3. Nusako Dekalogo šiuolaikiškumą. Svarsto pranašų paskirtį ir Dievo veikimą šiandien.	A1.4. Apibūdina asmens vientisumo paveikslą Biblijoje. Svarsto, kas yra žmogaus orumas ir kaip jis gali būti atstatomas. Aptaria būdus, kuriais remiantis auginama mūsų dvasia.
A2.1. Analizuoja Naujojo Testamento palyginimų šiuolaikiškumą. Lygina Jėzaus asmens sampratą kitose religijose.	A2.2. Apibūdina apreikštąsias religijas bei įvardija jų panašumus ir skirtumus. Apmąsto savo požiūrį į Jėzų ir nuolatinį Dievo veikimą istorijoje.	A2.3. Analizuoja Senojo Testamento pasakojimus apie moralines žmonių problemas ir išryškina sankirtų aktualumą. Šventojo Rašto ir Bažnyčios mokymą apie pašaukimus, talentus bei dovanas pritaiko savo asmeniui.	A2.4. Interpretuoja Šv. Pauliaus mokymą apie dvasines dovanas, Jėzaus palyginimą apie talentus, apie nevaisingą figmedį, Senojo ir Naujojo Testamento pašaukimų istorijas.
B. Tikėjimo turinio pažinimas			
B1.1. Priima Dievą kaip Asmenį. Siekia atrasti asmeninį santykį su Jėzumi.	B1.2. Apibūdina Jėzų kaip istorinį asmenį, kuris yra Dievo Sūnus ir Švč. Trejybės antrasis Asmuo.	B1.3. Atpažįsta save kaip asmenį, bendraujantį su Dievu. Geba įvardyti ir apibūdinti Jėzų kaip Mesiją.	B1.4. Aptaria Atpirkimo istoriją ir Išganymo reikšmę mūsų laikams.
B2.1. Nusako tikėjimo reikalingumą žmogui. Apmąsto savo religines patirtis. Reflektuoja Dekalogo universalumą.	B2.2. Analizuoja religinius stereotipus ir neigiamą jų įtaką. Paaškina apreikštųjų religijų doktrinas.	B2.3. Supranta ir gerbia Bažnyčios skelbiamą tikėjimą. Laiko Jėzų asmeniniu pavyzdžiu.	B2.4. Pagrindžia savo religinį apsisprendimą. Suvokia Dievo ir žmogaus dialogo galimybes.
B3.1. Teikia pirmenybę dvasinėms vertybėms, renkasi nuoseklią ir pagrįstą pasaulėžiūrą.	B3.2. Svarsto žmogaus dvasingumo paieškas istorijoje.	B3.3. Kelia sau įprasminimo klausimus ieškodamas autentiško santykio su Dievu.	B3.4. Aptaria žmogaus sampratą filosofijoje ir religijoje. Nusako religijos įtaką valstybių ir visuomenių santvarkai. Siekia remtis apsisprendžiant gyvenime krikščioniškuoju mokymu.
B4.1. Įžvelgia ryšį tarp Jėzaus mokymo ir mūsų gyvenimo.	B4.2. Analizuoja keletą evangelinių palyginimų, nurodydamas jų prasmę ir reikšmę savo gyvenimui.	B4.3. Analizuoja krikščionybės santykį su nihilizmu, ateizmu, naujuoju religingumu. Aptaria Europos krikščioniškąsias šaknis ir paveldą	B4.4. Įžvelgia savo kaip krikščionio vaidmenį pilietiniame gyvenime. Liudija, kaip galima atsispirti šių dienų vartotojiškai nuostatai.
C. Bažnyčia ir liturgija			
C1.1. Nusako, kas yra Atpirkimas, Eucharistija, Išganymas.	C1.2. Svarsto Atpirkimo priartinimą prie dabarties sakramentuose.	C1.3. Nusako Bažnyčios maldos ypatybes, paaškina Šventųjų bendravimą.	C1.4. Atranda galimybes susitikti su Jėzumi sakramentuose.
D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė			

Pasiekimų lygiai			
Slenkstinis (I)	Patenkinamas (II)	Pagrindinis (III)	Aukštesnysis (IV)
D1.1. Žvelgia į Jėzaus mokymą ir elgesį kaip į iššūkį ir anų, ir šių laikų visuomenei. Suvokia žmogaus gyvenimo trapumą, laikinumą. Geba atpažinti Jėzų kituose žmonėse, ypač vargšuose, suteikdamas jiems pagalbą.	D1.2. Supranta ir gerbia Bažnyčios skelbiamą tikėjimą. Aptaria asmenybės vaidmenį Bažnyčios bendruomenėje ir visuomenėje.	D1.3. Geba suprasti nenykstančių vertybių reikšmę. Aptaria Ortodoksų Bažnyčios santykį su kitais krikščionimis.	D1.4. Vertina Bažnyčios vaidmenį išsaugant ir perduodant amžinąsias vertybes. Išvelgia, kaip bendruomenė padeda augti tikėjime.
E. Žmogus ir pasaulis			
E1.1. Kelia klausimus apie krikščionio misiją ir Bažnyčios ateitį. Svarsto realiąsias, idealiąsias, potencialiąsias savo asmens galias. Apmąsto asmens dvasinių galių ir dieviškosios malonės veikimo būdus. Pristato ir pagrindžia savo gyvenimo patirtį, gyvenimo siekius, vertybes. Analizuoja, kaip galima įveikti skirtingus požiūrius, klaidas, sunkumus, nesėkmes neprarandant savasties.	E1.2. Apibrėžia tarpreliginio dialogo svarbą šių dienų pasaulyje. Analizuoja skirtingų išorinių ir vidinių poreikių, siekių suderinamumą.	E1.3. Nagrinėja šiuolaikinės visuomenės ir Bažnyčios santykius. Analizuoja jaunimo požiūrį į Bažnyčia; kas įtakoja pasaulėjautą ir pasaulėvaizdį ir kaip jie keičiasi. Apmąsto, kas žmoguje pastovu, o kas kinta apsisprendžiant būti kilniu žmogumi.	E1.4. Apsisprendžia rinktis krikščioniškąją poziciją viešajame gyvenime ir kitur. Apmąsto savo tikėjimo kelionę. Įvertina dvasinių pratybų svarbą ir numato, kaip galima augti dvasioje. Pristato tikėjimo raidos bruožus. Aptaria sąmoningo krikščionio bruožus.